МІНСКАЯ ПРАЎДА

Газета заснавана 1 лістапада 1950г. | Чацвер, 16 чэрвеня 1994 года | № 63 (10763) | Цана 100 руб.

ПРЭЗІДЭНЦКІ МАРАФОН

ПАЛІТЫК АД ЗЯМЛІ,

якому аднолькава неабыякавыя праблемы як вёскі, так і горада

Кампанію па падрыхтоўцы да выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь сродкі масавай інфармацыі ахрысцілі "прэзідэнцкім марафонам". З такой метафарай, бадай, можна пагадзіцца. Але калі пачынаеш уважліва аналізаваць графікі паездак кандыдатаў па рэспубліцы, іх сустрэчы з выбаршчыкамі, напружаную дзейнасць прэтэндэнтаў і іх каманд (асабліва тых, каму да рэгістрацыі падпісных лістоў у Цэнтральнай выбарчай камісіі не было магчымасці ездзіць па гарадах і прапагандаваць свае праграмныя ідэі), становіцца зразумела: для адных — гэта марафон, а для другіх — спрынт.

Менавіта ў такім тэмпе даводзіцца пераадольваць перадвыбарную "дыстанцыю" і Аляксандру Іосіфавічу Дубко — кандыдату ад Аграрнай партыі, Саюза аграрнікаў, Савета калгасаў і прафсаюза работнікаў аграпрамысловага комплексу Беларусі. Невыпадкова, прадстаўляючы яго на сустрэчы з выбаршчыкамі, якая адбылася ў Палацы культуры калгаса імя Гастэлы Мінскага раёна, давераная асоба кандыдата — старшыня калгаса "Чырвоны Кастрычнік" Стаўбцоўскага раёна А.У.Юнцэвіч падкрэсліў, што аграрнікі рэспублікі практычна апошнімі ўступілі ў барацьбу за прэзідэнцкае крэсла. Уступілі таму, што іншага выхаду з тупіка, у якім апынулася ўся сельскагаспадарчая вытворчасць, не бачаць.

Чаму менавіта А.І.Дубко, а не хто-небудзь іншы, названы кандыдатам на пасаду Прэзідэнта? Таму, што гэта гаспадарнік сучаснага маштабу. Ён умее весці вытворчасць у нагу з часам. Працаўнік (калі ён чэсны) заўсёды ў яго на першым месцы. Як вынік, узначальваемае А.І.Дубко сельскагаспадарчае калектыўнае прадпрыемства "Прагрэс" і цяпер працуе стабільна. Летась атрымана 12 мільярдаў рублёў выручкі ад рэалізацыі прадукцыі і іншай гаспадарчай дзейнасці. Чысты прыбытак склаў 4,2 мільярда рублёў. 3,4 мільярда рублёў і сёння ёсць на рахунку гаспадаркі.

Некаторыя палітыкі, называючы прозвішча А.І.Дубко, (у прыватнасці, праф.І.І.Антановіч), імкнуцца падкрэсліць, што ён добры гаспадар, але, маўляў, не палітык. Такая выснова не адпавядае ісціне. Дубко — дэпутат Вярхоўных Саветаў БССР і СССР некалькіх скліканняў. Калі ў апошнім Вярхоўным Савеце СССР група дэпутатаў выказала недавер М.Гарбачову, у іх ліку быў і А.І.Дубко. Гэта дальнабачны і смелы палітык.

У час сустрэчы Аляксандр Іосіфавіч менш за ўсё гаварыў аб сабе, сваёй гаспадарцы. Грунтоўна і мудра ён аналізаваў розныя народнагаспадарчыя праблемы, даваў неардынарныя, практычна неабвержныя адказы. Напрыклад, усе мы хочам зніжэння цэн на розныя тавары. Асабліва прадукты харчавання. Але ж гэта, аказваецца, мае і пэўную небяспеку для рэспублікі. Гандляры з суседніх краін могуць скупіць нашу танную прадукцыю і рэалізаваць там, дзе яна каштуе дорага... Ахоўваць свой рынак неабходна дастаткова высокай зарплатай рабочага, калгасніка, служачага.

Шмат увагі А.І.Дубко ўдзяліў праблеме выраўноўвання цэн на прамысловую і сельскагаспадарчую прадукцыю. Спадзявацца на тое, як перакананы некаторыя, што гэта за палітыкаў "зробіць" рынак, — значыць, давесці эканоміку рэспублікі да канчатковага развалу. Таму ён стаіць за строгі дзяржаўны кантроль над рыначнай стыхіяй. Дзяржава абавязкова павінна выдзяляць сельскай гаспадарцы датацыі з бюджэту. Бо няма той краіны (зразумела, развітой), дзе не рабілася б гэта. Шмат дзе датацыі складаюць 40 працэнтаў даходу сельскай гаспадаркі і нават больш.

Пра парытэт зарплат рабочага і калгасніка, падкрэсліў прэтэндэнт, трэба клапаціцца таксама, глыбока ўсведамляючы, што гэта вялікая палітыка. Цяпер сярэдняй кваліфікацыі рабочы атрымлівае 800 тысяч рублёў. Зарплата ж калгасніка ў 3—5 разоў меншая. Гэтым сённяшняя ўлада няйнакш хоча пасварыць рабочы клас і сялянства. Але каму гэта на руку?..

Выступіўшыя ў падтрымку А.І.Дубко старшыня калгаса "Гарадзілава" Маладзечанскага раёна А.Ч.Астрэйка, старшыня калгаса "Бальшавік" Салігорскага раёна А.В.Чалдышкін і іншыя гаварылі аб недахопе ў вёсцы інфармацыі пра кандыдата. Сапраўды, прыйшоўшыя на сход маглі атрымаць толькі невялікую лістоўку, у якой тэзісна выкладзена перадвыбарная праграма прэтэндэнта на высокую пасаду. Усе выступаўшыя падкрэслівалі, што Беларусь можа выжыць пры ўмове захавання высокаразвітой сельскай гаспадаркі і яе перапрацоўчай галіны. А гэта, як паказваюць апошнія падзеі, здольны зрабіць Прэзідэнт — прадстаўнік аграрнікаў Аляксандр Іосіфавіч Дубко, які не падзяляе горад і вёску на сыноў і пасынкаў.

Іван АБАБУРКА,
аглядальнік "Мінскай праўды".

На дэбаты не згодны

Нягледзячы на тое, што кандыдаты на прэзідэнцкую пасаду ў апошні час усё часцей заклікаюць адзін аднаго да правядзення перадвыбарных дэбатаў у прамым эфіры, па ўсёй верагоднасці, «сустрэча шасцёркі» за «круглым сталом» тэлестудыі не адбудзецца. Як удалося высветліць, ні адзін з прэтэндэнтаў на прэзідэнцкае крэсла, насуперак шматлікім заявам, так і не даў афіцыйнай згоды на ўдзел у дыскусіі са сваімі апанентамі.

Дарэчы, работнікі Нацыянальнага тэлебачання ўсімі сіламі спрабуюць не «зводзіць» кандыдатаў у Прэзідэнты і іх каманды ў адзін час у адным і тым жа месцы. Для падрыхтоўкі да выступлення кожнаму з іх даюцца асобныя пакоі.

Чакайце зваротаў

Як стала вядома, многія дэпутаты Вярхоўнага Савета рэспублікі рыхтуюць звароты да сваіх выбаршчыкаў з заклікам падтрымаць таго ці іншага кандыдата на прэзідэнцкую пасаду. Сімпатыі прадбачыць не складана. Пераважная большасць парламента звернецца з просьбай аддаць свае галасы на карысць Вячаслава Кебіча, дэпутаты ад апазіцыі выступяць, вядома, у падтрымку Зянона Пазняка. Паводле звестак, якія ёсць у групе падтрымкі Аляксандра Лукашэнкі, афіцыйна аб сваіх сімпатыях менавіта гэтаму кандыдату заявяць 15 народных выбраннікаў.

Пазняк адкажа, хто ёсць хто

Лідэр Беларускага народнага фронту Зянон Пазняк запланаваў на пятніцу афіцыйнае прадстаўленне сваёй каманды журналістам, а ў іх асобах і грамадскасці ў цэлым. Заслона таямнічасці будзе скінута з давераных асоб Зянона Станіслававіча. Стане вядома, каму па праву належыць званне «інтэлектуальнага цэнтра» групы падтрымкі лідэра БНФ. Будуць прадстаўлены і тыя людзі, на якіх цяперашні кандыдат мае намер абаперціся ў правядзенні эканамічных і іншых рэформ у выпадку, калі ён стане Прэзідэнтам.

І ўсё ж сустрэча адбылася

Пад адкрытым небам вымушаны быў праводзіць сустрэчу з выбаршчыкамі пасёлка Расоны былы міністр унутраных спраў рэспублікі генерал-палкоўнік Уладзімір Ягораў, які на час выбараў з'яўляецца даверанай асобай экс-спікера беларускага парламента Станіслава Шушкевіча. Безумоўна, больш прыстасаваную для сустрэч залу мясцовага Дома культуры ён змяніў на пляцоўку пад адкрытым небам не па сваёй волі. Доступ у яго былому міністру быў закрыты ў сувязі з раптоўным рамонтам.

— У нас была дагаворанасць з адміністрацыяй Дома культуры, — заявіў карэспандэнту Белінфарма кіраўнік прэс-групы Станіслава Шушкевіча Юрый Рабчук. — Больш таго, дакладна вядома, што напярэдадні вечарам мясцовая моладзь весялілася там на дыскатэцы. Чым выклікана такая раптоўная неабходнасць рамонту, можна толькі здагадвацца.

Для каго — кандыдат, для каго — пірат

Паказ па Беларускім тэлебачанні ў адведзены для кандыдатаў у Прэзідэнты бясплатны час шматсерыйнага фільма «Невядомы Пазняк» атрымаў нечаканы ракурс. Як паведамілі карэспандэнту Белінфарма ў Дзяржрэгістры кінавідэапрадукцыі і кінавідэапраграм, гэты фільм не быў прадстаўлены для афіцыйнай рэгістрацыі і выпуск яго ў эфір класіфікуецца як відэапірацтва.

Ці з'яўляюцца такія дзеянні парушэннем заканадаўства, трэба будзе разбірацца Цэнтральнай камісіі па выбарах Прэзідэнта.

Ветэраны-дэмакраты вызначыліся ў сімпатыях

Беларускае дэмакратычнае аб'яднанне ветэранаў аднагалосна вырашыла падтрымаць на маючых адбыцца выбарах лідэра Беларускага народнага фронту Зянона Пазняка. «Мы бачым у асобе Зянона Станіслававіча мужнага палітыка, які валодае дарам стратэгічнага бачання развіцця грамадства. Яго праграма грунтуецца не на міфах і беспадстаўных абяцаннях, а абапіраецца на рэсурсы нашай Айчыны і ўзаемавыгаднае супрацоўніцтва з іншымі, як блізкімі, так і далёкімі дзяржавамі», — гаворыцца ў пастанове.

А пашпарта ўсё няма...

У выпадку, калі пасля першага тура выбараў Аляксандр Лукашэнка зойме прэзідэнцкае крэсла, яму, магчыма, прыйдзецца стаць першым Прэзідэнтам у свеце, які ўступае на пасаду, не маючы пры сабе асноўнага дакумента, што засведчвае асобу — пашпарта. Як удалося высветліць, дакументы, што зніклі разам са службовай машынай, да гэтага часу не вярнулі. Афармленне новых пакуль зацягваецца. Таму сапраўды добра, што лідэраў мы ведаем у твар.

БЕЛІНФАРМ.

ЖАНЧЫНЫ РЫХТУЮЦЦА ДА ВЫБАРАЎ

Прыняць актыўны ўдзел у выбарах Прэзідэнта і падтрымаць таго з кандыдатаў, чыя праграма найбольш поўна адпавядае інтарэсам лепшай паловы чалавецтва, — такое рашэнне запісалі ўдзельніцы рэспубліканскага пленума Саюза жанчын.

Выступаючы перад актывісткамі Саюза, яго старшыня Тамара Дудко заўважыла, што з-за эканамічнай нестабільнасці, спаду вытворчасці і павелічэння колькасці беспрацоўных становішча жанчын у рэспубліцы пагоршылася. У сувязі з гэтым прадстаўніцы прыгожага полу паабяцалі прыкласці ўсе намаганні для выканання Канвенцыі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый аб ліквідацыі ўсіх форм дыскрымінацыі адносна жанчын.

Абмяркоўваючы пытанні маючых адбыцца выбараў у Вярхоўны Савет і мясцовыя органы ўлады, прадстаўніцы Саюза вырашылі актыўна рыхтавацца да іх і вылучаць са сваіх радоў найбольш ініцыятыўных і падрыхтаваных, хто жадаў бы займацца заканатворчай дзейнасцю. Для іх Саюз жанчын мае намер арганізаваць вучобу ў палітычных клубах. Не засталася без увагі і праблема развіцця ў рэспубліцы жаночага бізнесу. Адзін са шляхоў вырашэння многіх жаночых праблем члены Саюза бачаць у распрацоўцы і прыняцці праекта нацыянальнай праграмы «Жанчыны Беларусі».

БЕЛІНФАРМ.

І буфет, і марафет

Да выбараў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь рыхтуюцца не толькі на выбарчых участках. Да гэтай падзеі рыхтуецца таксама і сістэма гандлю. Аб тым, як будзе праводзіцца абслугоўванне выбаршчыкаў, расказвае начальнік упраўлення гандлю аблвыканкома В.Ф.ГУКАЙЛА.

— Улічваючы тое, што сам факт выбараў першага Прэзідэнта нашай рэспублікі — падзея неардынарная, — заўважыў Віктар Фёдаравіч, — прымаюцца ўсе меры, каб максімальна задаволіць патрэбы насельніцтва ў прадукцыі і паслугах грамадскага харчавання, гандлю.

Гар- і райвыканкомамі праведзена адпаведная работа ў гэтым кірунку. Арганізацыі, прадпрыемствы грамадскага харчавання загадзя інфармаваны аб тым, якія выбарчыя ўчасткі яны будуць абслугоўваць. Адметнай рысай нашага часу з'яўляецца тое, што ў структуры гандлю і грамадскага харчавання задзейнічаны розныя формы ўласнасці. Тым не менш, усе яны прыцягнуты да абслугоўвання выбаршчыкаў. Калі гаварыць канкрэтна, то ў гарадах вобласці на выбарчых участках будзе арганізавана работа 74 стацыянарных і 103 выязных буфетаў. Памяшканні ўжо падрыхтаваны. Для кожнага буфета распрацаваны асартыментныя пералікі прадукцыі і ўзгоднены з санітарнымі службамі. Асартыментам прадугледжаны кулінарныя, булачна-кандытарскія вырабы, бутэрброды, гарачыя і прахаладжальныя напіткі, сокі, піва, гародніна, фрукты і іншыя тавары. Буфеты на выбарчых участках будуць працаваць з сямі гадзін раніцы і да заканчэння галасавання. Тады па распараджэнню старшыні выбарчай камісіі буфет закрываецца.

Пры распрацоўцы асартыменту ў нас асаблівых клопатаў не ўзнікла. Мука, масла і іншыя зыходныя прадукты ёсць у дастатковай колькасці. Толькі была затрымка з цукрам. Але і гэтую праблему ўдалося хутка зняць.

Арганізацыямі гандлю і грамадскага харчавання загадзя падрыхтаваны заяўкі на неабходную колькасць транспарту для забеспячэння работы буфетаў. Лічу, што ніякіх непрадбачаных сітуацый, звязаных з абслугоўваннем выбаршчыкаў, не павінна ўзнікнуць.

Запісаў Мікалай ЖУЧКО.

Як прагаласуем, так і будзем жыць

Хутка будзе вядома, хто стане першым Прэзідэнтам нашай рэспублікі. Гэтай падзеяй жыве зараз кожны грамадзянін. Адзін ужо вызначыў для сябе, за каго аддасць свой голас, другі яшчэ разважае, вагаецца. Менавіта аб гэтым ішла размова з народным дэпутатам Рэспублікі Беларусь Аляксандрам ШУТАМ.

— Аляксандр Аляксандравіч, хацелася б ведаць вашу ацэнку перадвыбарнай атмасферы ў раёне.

— Папярэднія даныя, атрыманыя пасля збору подпісаў за кандыдатаў на пасаду Прэзідэнта, сведчаць аб рознабаковасці думак. Наша невялікая група ад Рады БНФ сабрала столькі ж подпісаў, як і за Вячаслава Кебіча. Хаця ў раёне па подпісах лідзіруе кандыдат Васіль Новікаў. І яно зразумела, бо ў раёне дзейнічае моцная партыйная арганізацыя, якая добра правяла сваю работу ў гэтым напрамку. Радуе, што людзі маюць сваю ўласную цвёрдую пазіцыю. Галоўнае, каб не памыліліся ў выбары. Яны павінны вырашыць, чаму аддаць перавагу — незалежнай Беларусі ці прагаласаваць за тое, каб краіна падпарадкоўвалася Расіі. Як прагаласуем, так і будзем жыць. Ніхто не дапаможа выбрацца з той багны, у якой мы зараз апынуліся. Людзі ведаюць, што спадзявацца трэба толькі на сябе. Паглядзіце, як пацягнуліся яны да зямлі. Кожны імкнецца мець хоць невялікі кавалачак.

Ужо не спадзяюцца, што дзяржава пракорміць.

— Вы часта сустракаецеся з людзьмі па абавязку службы, як намеснік галоўнага ўрача райбальніцы. Добра ведаеце жыццё вяскоўцаў. Што на сённяшні дзень пераважае ў іх настроі?

— Людзі лічаць: няхай да ўлады прыходзіць абы-хто, ніякага выйсця ўсё роўна не будзе. Няма яднання вакол адзінай ідэі. Таму тры гады дэпутаты спрачаліся: быць нам у складзе Расіі ці выступаць у якасці раўнапраўнага партнёра. Апазіцыя БНФ выступае за незалежную Беларусь, за наладжванне партнёрскіх адносін з замежнымі краінамі. Гэта яскрава відаць у эканамічнай праграме Зянона Пазняка.

— Аляксандр Аляксандравіч, як вы ставіцеся да мясцовых улад, парадкаў у раёне?

— У свой час, калі мяне абралі народным дэпутатам Рэспублікі Беларусь, для лагойскіх улад гэта было нечаканасцю. І па сённяшні дзень я адчуваю больш перашкод з іх боку ў сваёй дэпутацкай дзейнасці, чым дапамогі. Стан дабрабыту, гандлю, іншых сфер у раёне вымушае жадаць лепшага. У некаторых сферах — поўнае запусценне. Думаецца, што лагойскім уладам трэба больш браць адказнасці на сябе за тое, што робіцца ў раёне. Часцей трымаць справаздачу перад людзьмі. І ўвогуле, апазіцыя заўсёды выступала за тое, каб старшыні мясцовых Саветаў выбіраліся ўсім насельніцтвам, а не тым Саветам, членамі якога з'яўляюцца.

Запісала Вольга МАЗГО.
Лагойскі раён.

ФАКТЫ • ПАДЗЕІ • АРГУМЕНТЫ • МЕРКАВАННІ

КРЫЛЫ "ЖЫГУЛЁЎ",

а таксама іншыя дэталі, вырабленыя ў цэхах Барысаўскай райаграпрамтэхнікі, трымаюць яе на плаве

Летась прадпрыемства аказала паслуг і вырабіла прадукцыі на 1 мільярд 306 мільёнаў рублёў. Акрамя гэтага, амаль на 3 мільярды рублёў было рэалізавана трактароў і запасных частак да іх. Прыбытак ад гаспадарчай дзейнасці склаў амаль паўмільярда рублёў.

Як удалося дабіцца гэтага? З такім пытаннем наш карэспандэнт звярнуўся да тэхнічнага дырэктара аб'яднання Р.В.ГАНЦА.

— Мы па-ранейшаму стараемся выконваць свае партнёрскія абавязкі перад працаўнікамі вёскі, — сказаў Рыгор Віктаравіч. — Займаемся рэстаўрацыяй і рамонтам вузлоў і агрэгатаў для трактароў, збожжаўборачных камбайнаў, іншай сельскагаспадарчай тэхнікі, выконваем тэхнічнае абслугоўванне машынна-трактарнага парку.

Асвойваем і новыя віды паслуг. Так, наладзілі выпуск ротаротарных культыватараў. Штомесяц маглі б збіраць да 60 агрэгатаў. Але ў сувязі з неплацежаздольнасцю нашых патэнцыяльных заказчыкаў вымушаны згортваць іх вытворчасць.

Вырабляем акумулятарныя батарэі для аўтамабіляў і камбайнаў. Пры гэтым зазначу, што па якасці і надзейнасці ў эксплуатацыі нашы акумулятары ні ў чым не ўступаюць заводскім. Тэхналогія іх вытворчасці распрацавана вучонымі і спецыялістамі Магілёўскага інстытута тэхналогіі металаў. Дарэчы, у інстытуце выраблена і неабходнае абсталяванне, аснастка. Там жа адліваецца свінцовая сетка. Па кошту нашы акумулятары працэнтаў на 20—30 таннейшыя за тыя, што камерцыйныя структуры завозяць з-за мяжы ў рэспубліку.

На ўчастку па абслугоўванню абсталявання ферм арганізавалі зборку электразварачных паўаўтаматаў для зваркі ў асяроддзі вуглякіслага газу. Там жа вырабляем дэталі для аўтамабіляў "МАЗ", аконныя завесы і крылы.

Вось ужо на працягу двух гадоў працуе ўчастак па рамонту і афарбоўцы легкавых аўтамабіляў. Вырабляем крылы да "Жыгулёў". Дзейнічае свая лесапільня.

У сувязі са скарачэннем заказаў вызваліліся плошчы на станцыі тэхнічнага абслугоўвання машынна-трактарнага парку. Там вырабляем нажы ражучага апарата для камбайна "Дон-1500", якія карыстаюцца попытам.

Заключылі дагавор з Мінскім трактарным заводам на сервіснае абслугоўванне трактароў гаспадарак Барысаўскага, Бярэзінскага, Крупскага і Смалявіцкага раёнаў.

Усё гэта і дазваляе працаваць з прыбыткам.

Мікалай ЧАЛЕЙ.

Шмат працавітых жывёлаводаў у калгасе "Ухо'д" Уздзенскага раёна. Да іх ліку можна аднесці аператара даення кароў малочнатаварнага комплексу "Куцічы" Марыю Сірыянаўну Астраух (на здымку). За гады работы на ферме яна набыла багаты вопыт, з ахвотай перадае яго маладым сяброўкам, надоі ў яе групе кароў заўсёды высокія.

Фота Міхаіла БУЛАТА.

ЖАНОЧЫ БУНТ

Забастоўкамі Салігорск не здзівіш. Але пазаўчора ўзбунтаваліся жанчыны—работніцы народнага прадпрыемства "Каліна". Раніцай большасць з іх не села на свае рабочыя месцы, а сабралася каля ўваходу на прадпрыемства. Аб патрабаваннях швейніц можна меркаваць па іх лозунгах: "Не — канцлагеру у цэнтры шахцёрскага горада!", "Кавалевіч! Твае палацы пабудаваны на поце і крыві калектыву фабрыкі".

В.Я.Кавалевіч — дырэктар "Каліны", давол энергічны, патрабавальны і жорсткі. Пакуль ён знаходзіўся ў камандзіроўцы ў Германіі, 25 работніц акцыянернага таварыства "Кроха", якое дзейнічае на фабрыцы, уступілі ў незалежны прафсаюз. І тут жа "Кроху" пазбавілі заказаў, а работніц адправілі ў вымушаныя адпачынкі без аплаты з наступным звальненнем. І хоць Кавалевіч тлумачыць, што ўступленне ў прафсаюз і ліквідацыя "Крохі" проста супадзенне, што ўсе работнікі будуць працаўладкаваны, большасць швейніц баставалі.

Цяпер "Каліна" працуе, забастоўка спынена да 22 чэрвеня. Адміністрацыі [illegible] каля 2 дзесяткаў патрабаванняў. Швейніцы патрабуюць звальнення Кавалевіча, павышэння зарплаты, [illegible] загарадную базу адпачынку, фізкультурна-аздараўленчы комплекс у карыстанне калектыву, ліквідацыю у сталовай пасады назіральніка. Так, у "Каліне" да апошняга часу быў чалавек, які сачыў, ці карыстаюцца работніцы за сталом нажом, у якой руцэ трымаюць відэлец. І калі што-небудзь не так, тут жа штрафаваў. Некаторыя работніцы на самыя розныя штрафы аддавалі да палавіны сваёй сціплай зарплаты.

За [illegible] з прадпрыемства [illegible] каля 300 швейніц.

(Наш кар.).

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ

об условиях открытой продажи акций открытого акционерного общества "Паллукс"

Открытое акционерное общество "Паллукс" находится по адресу: г.Минск, ул.Быховская, д.30а.

Предметом деятельности акционерного общества является осуществление любых видов хозяйственной деятельности, не запрещенных законодательными актами Республики Беларусь, направленных на извлечение прибыли. Деятельность, подлежащая лицензированию, осуществляется только на основании лицензии.

Уставный фонд акционерного общества в размере 1.815.000.000 (один миллиард восемьсот пятнадцать миллионов) руб. разделен на 18.150 (восемнадцать тысяч сто пятьдесят) простых именных акций номинальной стоимостью 100.000 (сто тысяч) рублей каждая.

Продажа акций начинается с момента опубликования данной краткой информации, заверенной Госинспекцией Республики Беларусь по ценным бумагам.

Продажа акций производится в бухгалтерии акционерного общества ежедневно, кроме субботы и воскресенья, с 9 до 17 часов по адресу: г.Минск, ул.Быховская, д.30а.

В соответствии с поручением Минского городского управления государственным имуществом и приватизации от 1 августа 1994 г. проводится продажа принадлежащих государству 9.075 простых именных акций, или 50% общего количества, по цене на 20% ниже номинальной стоимости работникам преобразованного в акционерное общество государственного предприятия.

50%, или 9.075 простых именных акций, принадлежащих государству, подлежат выкупу посредством обмена на приватизационные чеки "Имущество".

После 1 августа 1994 года лица, имеющие право на льготную покупку акций, приобретают их по курсовой стоимости, сниженной на 20%.

Порядок выплаты и размер дивидендов определяются общим собранием акционеров по результатам работы за год.

С проспектом эмиссии акционерного общества можно ознакомиться ежедневно, кроме субботы и воскресенья, с 8 до 17 часов по адресу: г.Минск, ул.Быховская, д.30а.

Фёдор ПРИВАЛОВ:

"НАСИЛЬНО ЛЮБИТЬ ЗЕМЛЮ НИКОГО НЕ ЗАСТАВИШЬ"

Накануне президентских выборов в программах кандидатов, на страницах прессы вопросы нынешней и будущей аграрной политики занимают не последнее место. С умеренными позициями переустройства села соседствуют радикальные подходы, нацеленные на разрушение колхозов, по направленности действий во многом схожие с их созданием в известные годы.

Наш корреспондент беседует о проблемах деревни с председателем колхоза "Шипяны" Смолевичского района Ф.И.ПРИВАЛОВЫМ.

— Федор Иванович, как Вы оцениваете нынешнее состояние сельского хозяйства, его перспективы с позиций председателя колхоза?

— Сразу оговорюсь, что я сторонник коллективного ведения сельского хозяйства. Многое необходимо менять, совершенствовать в вопросах собственности на землю и организации крестьянского труда.

Главная наша беда заключается в том, что сельское хозяйство воспринимается как нечто подсобное в общей схеме народного хозяйства. Отсюда остаточный принцип в его поддержке и внимании к нему. По существу, исходя из главной задачи деревни — обеспечивать население республики продуктами питания, многими сырьевыми ресурсами, сельскохозяйственное товарное производство должно быть мощным индустриальным цехом. В общем балансе народного хозяйства коллективному труду нет альтернативы. Кто из сторонников крушения колхозов найдет им замену в решении социальных задач на селе?

По своему хозяйству знаю, что никто в ближайшей перспективе не может их решить. В колхозе в настоящее время 740 пенсионеров и 280 работающих. Отопление, коммунальные услуги, детсады, школа, связь, дороги, транспорт и хозяйство, пенсии — это все проблемы колхоза. Пожилые люди в основном держат скот. Сено, концентраты, зерно, солома, подвоз, вывоз, обработка и помощь в уборке на приусадебных участках — все это также головная боль колхозов.

Худо-бедно, но эти задачи решаются. В колхозе своевременно выплачивается зарплата, старикам оказывается помощь. Никуда от этого не денешься, хотя периферийное внимание к колхозу постоянно ставит его в критическое положение.

— В чем это выражается?

— Буквально во всем. В ценовой политике на сельхозпродукцию, кредитовании, топливно-техническом обеспечении. Вот пример дисбаланса цен. В мае колхоз сдал 100 тонн зерна — получил 80 млн.рублей. Сдал и 170 тонн молока на 75 млн.рублей. При этом за молоко нам заплатило государство по 500 рублей за литр (бензин мы покупаем по 4.400 рублей за литр). Чтобы произвести это молоко, израсходовано 150 тонн комбикормов, масса сена, силоса, электроэнергии, топлива. Вот и судите о балансе цен на продукцию животноводства и растениеводства. Пугает, что это в деревне начинают понимать, и животноводство резко идет на убыль. Не случайно практически прекратилась сдача молока из личных подворий. В 1993 году в сутки сдавали 1.700 литров, в 1994 году уже около 800 литров. Колхоз также в убытке. Надо содержать лабораторию, ее работников, штат приемщиков, транспорт. На каждом собранном от населения литре молока колхоз теряет 310 рублей.

— В чем же выход, Федор Иванович? Может, действительно только фермеры решат проблемы села?

— Фермеру есть место на селе. Пугает только вульгаризация, похоже, с политическим оттенком, в насаждении идеи фермерства, необдуманность, ни экономически, ни психологически не просчитанная кампания за всеобщую фермеризацию.Фермеры — это наши сельчане, привыкшие к одной операции на земле или в животноводстве, а не выписанные с Запада сельскохозяйственные производители с их агрознаниями, техникой и экономическими расчетами. Землю берут для работы на ней, а не ради быстрого обогащения. При плохом, неграмотном обращении она скудеет, а ведь есть мудрая присказка: голод нации начинается с голода земли.

Выход есть, безусловно. Я уже неоднократно слушал выступления нынешнего кандидата в Президенты Республики Беларусь В.Ф.Кебича. Его программа предусматривает сохранение коллективных хозяйств с одновременным акционированием, долгосрочной арендой, упразднением промежуточных звеньев государственной монополии на хранение и переработку сельхозпродукции. Центр индустриальной тяжести хранения и переработки должен быть на селе. Я полностью солидарен в этом с Председателем Совета Министров.

Более того, хотел бы, чтобы осуществился поворот к социальной политике на селе. Надо задержать здесь молодежь — через улучшение условий жизни, строительство жилья. Абсурд, когда город, ощущая избыток рабочей силы, строит жилье по всему периметру, перетягивает молодежь, в том числе и из деревень нашего колхоза, а на селе это проблема номер один.

— Вы некоторое время учились в Федеративной Республике Германии, общались с фермерами. Какое из своих впечатлений Вы бы преломили через нашу действительность?

— Наверное, то, что наши лженационалисты и радикал-реформаторы не знают, что такое фермер. Труд западного товаропроизводителя, в частности, в ФРГ, построен на коллективной основе. Фермер имеет только свой счет, на который поступает его доля от коллективного хозяйствования. Совместно покупается техника, осуществляется переработка, реализация продукции со специализированным уклоном в кооперации. Они никогда не позволят, чтобы это было разрушено.

Если бы эти сельхозкооперативы назвали колхозами, я бы ничуть не удивился. Тем более что и там, если партнер плохо работает, его исключат из коллективного хозяйства, либо у него будет пустой счет.

У нас в переустройстве села важно, чтобы каждый имел свою долю собственности, свой интерес в труде, перспективу прироста продуктов труда как для себя, так и для своих детей. Есть и другие проблемы, которые не укладываются в стереотип представлений о селе и его жителях.

Почему принято считать, что житель деревни обязательно должен быть земледельцем или животноводом? Насильно любить землю никого не заставишь и плодов от насильно обрабатываемой земли не будет. Подгонка под этот стандарт лишила деревню ремесел, элементарных услуг, за которыми деревня тянется в город. Не обязательно всем пахать землю. Деревне нужны и учителя, и сапожники, и кузнецы, и ремонтники радиоаппаратуры. Пусть они становятся частниками. Но они нужны людям, колхозу и могут быть полноправными его членами. Вспомните время, когда на селе умели катать валенки, делать для лошадей подковы, упряжь. Сейчас этих профессий не стало. Вместе с ними не стало и овец, лошади почти исчезли.

Не надо гигантомании, новых кампаний по строительству огромных комбинатов, хранилищ. Пусть они будут небольшие, а люди получат возможность жить своим честным трудом. Не из города придется тянуть всякую мелочь, а наоборот, избытки будем давать городу. Это и есть рынок через собственность, труд, интерес к нему, а не надуманные очередные планы насилия над деревней. Это и есть возрождение деревни не через лозунги, а через животворное дело.

— У Вас много претензий к сельскохозяйственной политике нынешнего правительства. Его возглавляет В.Ф.Кебич. Вы будете за него голосовать как за кандидата на пост Президента?

— Претензий много — как к политике, так и к позиции по отношению правительства к сельскому хозяйству. Но я бы не стал возлагать вину за все происходящее на Кебича. Он решает проблемы села не на излом, через разрушение колхозов, не заводит в тупик жителей деревни.

Его немалая заслуга в том, что за последние годы мы не скатились до уровня национального бедствия в сельском хозяйстве. Сохранилась основа для его подъема. Сужу по своему колхозу. Многое изменилось в работе председателя. Крутиться приходится, чтобы обеспечить рабочий процесс, уже не столь часто заглядывая в рот государственным снабженческим структурам. Но мы отсеялись, надеюсь, уберем урожай. По итогам полугодия колхоз в области на 12-м месте по зарплате, решаются проблемы в социальной сфере. С трудом, но не стоим на месте в этих вопросах.

В.Ф.Кебича я ценю и за последовательность в деле экономического объединения с Россией. Надо иметь крепкое убеждение и волю, чтобы осуществить стремление белорусов всегда быть в союзе с русским народом.

— Ваш коллега по сельскохозяйственному труду А.Г.Лукашенко мечтает стать Президентом. Может быть, он принесет деревне избавление от всех бед?

— Я далек от иллюзий. Ценю труд председателя колхоза, директора совхоза, но наивно думать, что с его приходом на пост Президента село расцветет. Слишком многое в государстве надо увязать высшему должностному лицу, чтобы и деревня обрела, наконец, достойное место.

Думающему и любящему землю не надо вершин власти. Председатель колхоза, директор совхоза, руководитель акционерного сельскохозяйственного предприятия, уважающий свой деревенский труд, всегда будет нужным и авторитетным человеком на селе. Я не думаю, что знаменитый председатель Орловский рвался бы в президенты или премьеры, но тем не менее, он нам дороже президента Горбачева, который, извините, после вселенской демагогии и развала страны подрабатывает рекламой презервативов в западной фирме.

Не следует ожидать от Александра Григорьевича, судя по итогам его антикоррупционной кампании, больших свершений и по другим вопросам, в том числе и что касается расцвета деревни. В этом плане я реалист, а не политический иллюзионист.

Мне хотелось бы видеть не Президента-детектива, раскрывателя и преследователя, а Президента-созидателя и талантливого государственного деятеля. С этих позиций кандидатуру нынешнего Председателя Совета Министров В.Ф.Кебича на президентский пост считаю предпочтительной.

■ Вось так і жывём

КАМУ НЕСЦІ ТУГУ СВАЮ

Сёння часта раздаюцца галасы: «прыкрыць» сельсаветы, бо яны адсталі ад жыцця. І ўсё ж пакуль замены ім не знойдзена, сцежкі сюды не зарастаюць.

Настасся Янучок жыве ў вёсцы Рубеж. Восьмы дзесятак разменяла. Здарылася трагедыя: сын Алесь, яе карміцель і падтрымка, загінуў у аўтамабільнай катастрофе. Як жыць далей? Хто дапаможа? Сустрэлі мы Настассю ў кабінеце старшыні Нагорнаўскага сельсавета Уладзіміра Фалітара.

— Дровы канчаюцца. У печы няма чым паліць, — ціха сказала яна.

У старшыні ёсць два варыянты. Першы: выпісаць квіток — і няхай едзе Янучок у Клецк на склад палівазбыту. Але ж трэба жанчыне шукаць аўтамашыну, грузчыкаў, а гэта ўляціць ёй у добрую капеечку. Другі варыянт: арганізаваць саманарыхтоўку дроў у лесе ля вёскі Мервіны, дзе прайшоў буран і цяпер там трэба рабіць ачыстку. Настасся «ўхапілася» за гэты шлях. Тым больш што віноўнік смерці сына, калгасны шафёр, робіць у яе па гаспадарцы ўсё што жанчына ні скажа. На пасяджэнні народнага суда Янучок пашкадавала шафёра: «Яму жыць трэба, а майго не вернеш».

Распытаў Уладзімір Пятровіч Настассю пра жыццё-быццё. Расказала, што трымае дзвюх коз і вепручка, што цяпер, калі «падскочыла трава», іх пракарміць лягчэй. І яшчэ паведаміла, што атрымала 50 тысяч рублёў дапамогі ў райвыканкоме (аб гэтым таксама хадайнічаў Фалітар).

— Дзякуй, дзякуй, дзякуй.

Жыццё «закручвае» няпростыя сюжэты. Што ні чалавек, то непаўторны лёс, нестандартныя, як цяпер кажуць, сітуацыі. Ну як было абысціся без падтрымкі сельсавета Аляксандры Локтыш з тае ж вёскі Рубеж. Муж, удзельнік вайны, памёр. Засталася адна. А тут як на тое ліха згарэла і хата (кажуць, электраправодка ўспыхнула).

— Мы выдзелілі Локтыш бясплатна дваццаць кубаметраў лесу, шыфер, — гаворыць У.Фалітар. — Калгас імя Ульянава падключыў будаўнічую брыгаду. Уся вёска «скінулася» грашыма. Цяпер жанчына ўжо жыве ў сваёй хаце.

Вёску сёння дзяржава «крыўдзіць» высокімі цэнамі на тэхніку, будматэрыялы, «мінералку»... Вёска сціснулася як спружына, але жыве. Найбольш пакутуюць адзінокія, састарэлыя. Тых 2—3 тысяч рублёў, якія яны збіралі ўсё жыццё, хопіць хіба што на сто грамаў каўбасы. Летась памёр ветэран працы — механізатар Юры Панцюхін з калгаса «Чырвоны сцяг» (гэтая гаспадарка, як і калгас імя Ульянава, знаходзіцца на тэрыторыі сельсавета). Сродкі на пахаванне выдзелілі з грамадскіх фондаў.

Жыццё не спыніш ніякімі дырэктывамі. Без вёскі горад сядзе на галодны паёк. Расказалі ў сельсавеце, што ў абодвух калгасах арганізавана ідуць палявыя работы, што «наскрэблі» і бензіну, і дызпаліва для гэтых мэт. Не крыўдзяць і вяскоўцаў. Плошча пад прысядзібнымі ўчасткамі павялічана з 40 да 55 сотак. У палях севазвароту сеюць людзям «шнуркі» ячменю, бульбы.

Радзей, чым раней, але ўсё ж «звіняць» наваселлі. Вось і зараз заканчваюць будаўніцтва двух шасцікватэрных дамоў у калгасе імя Ульянава. Рыхтуюць «пад ключ» два двухкватэрныя дамы і кацельню ў калгасе «Чырвоны сцяг».

Як бы ні было цяжка, на тэрыторыі сельсавета працуюць два комплексныя прыёмныя пункты. Бо паспрабуй сёння з вёскі дабрацца да райцэнтра, каб аказалі там, у Доме быту, нейкую паслугу. Па-першае, амаль не ходзяць аўтобусы, па-другое, кошт тых паслуг не па кішэні селяніну. Добры прыклад паказаў калгас «Чырвоны сцяг», узяўшы на свой баланс КПП. Набывае для яго тканіну, каб тыя ж порткі ці сукенка абышліся вяскоўцу танней.

Канстанцін ПРЫЁМКА.

ЗНАЎЦЫ МАТУЛІНЫХ ПЕСЕНЬ

Фальклорны ансамбль Селішчанскага сельскага Дома культуры — адзін з лепшых у Слуцкім раёне. Створаны ён тры гады таму назад, калі мясцовую дзіцячую музычную школу ўзначаліў Міхаіл Пятровіч Зяневіч. Гэта па яго прапанове выкладчыкі ўліліся ў мастацкую самадзейнасць. Кіруе ансамблем віртуоз сваёй справы А.І.Вішняк. Расказваюць, на Случчыне няма чалавека, які б перайграў Аляксея Іванавіча, калі ён возьме ў рукі гармонік ці баян. Дарэчы, ён лаўрэат многіх рэспубліканскіх і міжнародных конкурсаў.

— У самадзейнасці я больш за 40 гадоў. Палову з іх працаваў акампаніятарам знакамітага Азершчынскага народнага хору, якім кіравала заслужаны дзеяч мастацтваў рэспублікі Таццяна Карнееўна Лапаціна. Тыя гады для мяне — цудоўная школа жыцця, прафесійнага майстэрства, — зазначыў Аляксей Іванавіч.

І столькі ж гадоў А.І.Вішняк працуе ва ўстановах культуры Случчыны. Песні на яго музыку можна сустрэць у рэпертуары калектываў самадзейнасці самых розных раёнаў рэспублікі.

— Вы лепш пра ўдзельнікаў ансамбля напішыце, — працягвае размову Аляксей Іванавіч.

А людзі ў гэтым калектыве сапраўды таленавітыя. Заслухаешся, калі за цымбаламі Таццяна Цімохава. Якія імправізацыі і стыхійныя варыяцыі яна выконвае! Як хораша аздабляе, здавалася б, даўно знаёмую мелодыю! Поўныя чароўнай прывабнасці творы, якія выконваюць скрыпачкі Ларыса Даўгалевіч і Ірына Кулакова. Яны літаральна зачароўваюць слухачоў. Высокага прафесіяналізму дасягнулі Васіль Гаркун /кантрабас/, Жанна Арлова, Надзея Рыжкова, Святлана Калачык /ударныя інструменты/, салістка Ларыса Бародзіч.

Уладзімір АНТОНАЎ.

УНИЗИЛИ ВЕТЕРАНОВ

В начале мая Белорусская ассоциация инвалидов Отечественной войны пригласила своих членов в Боровлянский госпиталь, где им были вручены солдатские фронтовые письма-треугольники. Они начинались обращением к ветеранам:"Дорогой товарищ! Спасибо за Победу! Спасибо за мужество! Желаем счастья, радости и крепкого духа!.. Ниже излагалась программа торжества, первым пунктом которой значилось: "Радиогазета, выставки, фото на память".

Улыбающийся фотограф был безупречно вежлив и предупредителен: "Станьте, пожалуйста, вот здесь... Смотрите, пожалуйста, вот сюда... Может, лучше без шляпы?.. Улыбнитесь... Вы, случайно, не моргнули?.. Деньги не нужны, оплатят спонсоры... Куда вам выслать фото?.. Или вы сможете через недельку лично зайти за снимком в ассоциацию инвалидов?.."

Вслед за другими поддался искушению получить фотокарточку на память о 49-й годовщине Победы и я. Через дней десять звоню по тел. 36-60-72 в ассоциацию инвалидов.

— Какое фото?! — возмутился ответственный за это мероприятие работник ассоциации некто Волков. — Вот сядьте на мое место и поработайте...

18 мая по тел. 36-60-19 я обратился к самому председателю ассоциации А.Н.Бондаровичу, который объяснил мне, что спонсоры требуют предоплату за выполненную работу. И взял номер моего домашнего телефона, тем самым вселив надежду, что меня пригласят получить заветный снимок.

Не дождавшись приглашения, 31 мая я снова позвонил по тел.36-60-19.

— Я сижу под напряжением, так как сегодня мне предстоят два выступления. А спонсоры требуют предоплату по-прежнему, — ответил Анатолий Николаевич.

Горько и обидно: почему в ассоциации инвалидов такие безответственные работники, которые вместо обещанной в треугольничке радости принесли нам обиду и унижение? Неужели перед теми, кто в тот день пожелал в Боровлянах сделать фото на память, улыбающийся фотограф щелкал незаряженным фотоаппаратом?..

Уважаемые товарищи из редакции "Мінскай праўды", помогите, пожалуйста, ассоциации инвалидов Отечественной войны, что по ул.Киселева, разобраться в ее отношениях со спонсорами этого мероприятия. Поинтересуйтесь и убедитесь, есть ли хотя бы та пленка, на которой должны быть запечатлены мы — инвалиды.

Александр АЛЬФЕРОВИЧ, инвалид Отечественной войны.

■ Спажывецкая кааперацыя

Цуда-торт

стварэлі рукі майстра

Прайшло некалькі гадоў з той пары, як пераехаў з забруджанай чарнобыльскай зоны са сваёй сям'ёй на Уздзеншчыну Алег Пятровіч Шэдаў. Тут ён атрымаў пасаду кіраўніка — стаў дырэктарам раённага камбіната кааператыўнай вытворчасці. Пад яго кіраўніцтвам карэнным чынам рэканструявана абсталяванне, зроблена некалькі прыбудоў. Усё гэта зрабіла добры ўплыў на паляпшэнне ўмоў працы работнікаў камбіната, расшырэнне асартыменту і павышэнне якасці выпускаемай прадукцыі. Таму, пэўна, не выпадкова на базе кандытарскага цэха хлебазавода камбіната кааператыўнай вытворчасці ўжо каторы раз за апошнія гады праводзіцца абласны конкурс кандытараў.

На працягу некалькіх майскіх дзён лепшыя з лепшых кандытараў вобласці паказвалі тут сваё майстэрства, здольнасць, фантазію. Кожнаму ўдзельніку конкурсу патрэбна было прыгатаваць неардынарны торт, які б не быў падобны на тыя, што бачым мы штодзень у продажы. Для кожнай майстрыхі пачаліся хвалюючыя, напружаныя дні, бяссонныя ночы. І кожнай з іх гаспадары мясцовага камбіната стварылі належныя ўмовы для творчасці.

І вось, нарэшце, у адзін доўгі рад "выстраіліся" тарты, адзін — прыгажэйшы за другі. Глядзіш на іх і ніяк не можаш вызначыць самы лепшы. Нялёгка было вырашыць гэтую задачу і аўтарытэтнай камісіі на чале з прадстаўнікамі Мінскага аблспажыўсаюза Юліяй Эрыхаўнай Шыманскай і Надзеяй Іванаўнай Марчуцэнка. Адразу кінуліся ў вочы і "папрасіліся" ў рот торцікі бэжавага колеру з непаўторным афармленнем: знаёмыя і дарагія кожнаму з нас палявыя кветкі. Гэта — плён рук валожынскай майстрыхі Таццяны Мікалаеўны Астаповіч. Згодна з рашэннем аўтарытэтнага журы, яе тарты занялі на конкурсе кандытараў першае месца.

Парадавалі сваім умельствам і кандытары Уздзеншчыны. Прыпамінаецца, як гады тры назад тут жа, у гэтым кандытарскім цэху, праходзіў абласны конкурс. І тады мясцовыя кандытары заваявалі першае месца. Прыемна, што цяпер яны таксама ў лідэрах. Кандытар Таццяна Іванаўна Крывашэя зрабіла такі адмысловы малюнак на торціку, што міжволі залюбуешся. І, як вынік, — другое месца. А трэцяе "ўзяла" работа кандытара Чэрвеньскага камбіната кааператыўнай вытворчасці Валянціны Аляксандраўны Пратасевіч. Пераможцы конкурсу атрымалі падарункі, ганаровыя граматы аблспажыўсаюза.

Журы не абмінула ўвагай і іншых удзельнікаў конкурсу, якія таксама парадавалі прысутных сваім майстэрствам. Кожнаму з іх былі ўручаны падарункі ў выглядзе парфумы. З добрым настроем пакідалі кандытары вобласці Уздзеншчыну. Галоўнай мэты дабіліся: паказалі, на што здольныя самі, а таксама ў іншых павучыліся.

Міхаіл БУЛАТ.

На здымку (злева направа): пераможцы конкурсу Т.І.КРЫВАШЭЯ, В.А.ПРАТАСЕВІЧ і Т.М.АСТАПОВІЧ.

Фота аўтара.

■ Далёкае — блізкае

ТРЫ ПРЫСТУПКІ ПЕКЛА

НЕКАЛЬКІ гадоў назад адна вясковая кабета паказала мне пісьмы свайго мужа з фронту. Адрасаваны яны былі, уласна кажучы, бацькам мужа. А ёй, тады 12-гадовай дзяўчынцы, ён кожны раз прасіў перадаць вестачку пра сябе і суседскае прывітанне. Увогуле, звычайныя франтавыя пісьмы. Каб не адна дэталь, якая паўтаралася ў кожным з іх:

"...Вось ізноў цішыня. Напэўна, даюць адпачыць перад заўтрашнім боем. Як і заўсёды ў такія хвіліны, у маіх вушах стаіць звон пабітай шыбы ў школьным акне. І я думаю пра тое, як хутчэй вярнуцца і папрасіць прабачэння ў нашага дырэктара. Вельмі сорамна перад гэтым добрым чалавекам. Як вярнуся, сваімі рукамі ўсю школу адрамантую..."

Пісьмы тыя засталіся неадпраўленыя. Стос іх ён прывёз з сабой у канцы 44-га ў вызваленую ад немцаў вёску. Вярнуўся назаўсёды, камісаваны пасля шпіталя, але галоўнае — жывы. Школу спалілі, не дачакаўся канца вайны і дырэктар. А пісьмы засталіся. Як рэліквія, якая, ён да скону быў упэўнены, у свой час была для яго паратункам, бо з'яўлялася своеасаблівым стымулам жыцця.

Гісторыя гэтая прыгадалася нядаўна, падчас нашай гутаркі са Сцяпанам Іванавічам Кайко, які жыве ў вёсцы Садкаўшчына Дзяржынскага раёна. Нядаўна ён адзначыў сваё 70-годдзе. Рупны, жвавы, дапытлівы. У старыя сябе залічваць пакуль не збіраецца. Вось і коніка прыдбаў, каб лепей было гаспадарыць самому і суседзям-аднавяскоўцам у тым спрыяць.

А пачуў я ад Сцяпана Іванавіча вось што:

— Змалку люблю хадзіць за жывёлай. І лічу, што менавіта гэта дапамагло мне выжыць у вайну. Нават калі трапіў у пекла канцлагераў, прыхільнасці сваёй сялянскай прымяненне шукаў і, уявіце, знаходзіў.

...У гаёчку, што паўстае адразу за вясковымі сядзібамі, рабіў сваю карпатлівую работу нястомны дзятлік: "Тук-тук, тук-тук..." Колькі драўніны трэба выдзеўбці, каб нарэшце нешта здабыць... Трэба абавязкова штосьці рабіць, у штосьці моцна верыць, чагосьці дамагацца, кахаць, жадаць, спадзявацца... Мабыць, колькі людзей, столькі лёсаў — непаўторных, асаблівых, павучальных.

Яго родная вёска Гаўрыльчыцы, што на Лані-рацэ, — у самым цэнтры Палесся. ("Мы, палешукі, людзі загартаваныя, прыстасаваныя да жыцця, хоць на Месяцы прыжывёмся..."). Тут, па лугах ды балотах, як помніць сябе Сцяпан Іванавіч, хадзіў ён за жывёлай. Да самага свайго 17-годдзя, да вясны 1942 года. А з 7 мая пачалася яго жудасная "адысея", у якую нам, не спазнаўшым і тысячнай долі тых выпрабаванняў, нават цяжка верыцца.

Усё ішло да таго, што яны з пляменнікам Валодзем павінны былі неўзабаве апынуцца ў партызанскім атрадзе. Такія атрады ў іх мясцінах пачалі з'яўляцца яшчэ з восені 1941 года.

— Моладзі ў нашай вёсцы было багата, — успамінае Сцяпан Іванавіч. — Вядома, акупантам гэта было не даспадобы. Вось і вырашылі яны апярэдзіць партызан. Наляцелі на досвітку і пачалі "месці". Першым заходам адразу 76 юнакоў захапілі. Пешшу прыгналі нас у Ганцавічы, трымалі цэлую ноч пад дажджом, а ранкам павялі на чыгуначную станцыю міма шыбеніцы, на якой вісеў небарака, што спрабаваў уцячы. Гэта каб мы таксама не надумаліся.

Потым была доўгая дарога ў таварных вагонах. У чэшскіх Судэтах іх з пляменнікам ды яшчэ 13 юнакоў высадзілі і накіравалі ў маёнтак нямецкага баўэра. Той хутка скеміў, хто на што варты, і Сцяпану былі даручаны 56 кароў, 36 з якіх даіліся.

— Хоць і малады быў, але хутка адчуў, што не вытрымаю, — глядзіць на свае вузлаватыя пальцы Сцяпан Іванавіч. — Рукі пачалі адымацца ад даення. Вядома, каб ведаў, што мяне чакае наперадзе, мабыць, цярпеў бы яшчэ. Усё ж з харчам было няблага, а ноччу ў цёплым хляве можна было крыху адаспацца, адпачыць.

Пасля дзесяці месяцаў прымусу яны з пляменнікам кінуліся наўцёкі. Недалёка адбегліся. Дзеці другога баўэра іх высачылі і паведамілі паліцыянтам. Два тыдні — у Тропаўскай турме, і зноў іх кудысьці вязуць у "цялятніку".

Аднойчы ранкам прагучала каманда высаджвацца. І ён упершыню пачуў зласвеснае слова "Асвенцім". Прайшоў "сартаванне", атрымаў бела-сінюю робу, вытатуіраваны на руцэ дагары нагамі (каб наглядчыкам было зручней чытаць) лагерны нумар 111052 і ўліўся ў 35-тысячны атрад няшчасных.

Гэта было яго першае пекла, у параўнанні з якім апісанае ў біблейскай літаратуры — проста жартачкі. Пекла цягнулася 16 месяцаў, і па правілах, якія ў ім дзейнічалі, усё павінна было скончыцца "лагершпэрэ" — выбракоўкай, "падрыхтоўчымі паслугамі" зондэркаманды і крэматорыем. Уратавала яго з пляменнікам толькі тое, што яшчэ ў "каранціне" паказалі яны свае здольнасці "хадзіць ля коней". Відаць, у катаў тут былі нейкія праблемы. Праўда, адной канюшняй справа не абыходзілася, нагружалі работай пад самую завязку. Затое быў гарантаваны літр баланды і 300 грамаў эрзац-хлеба, плюс цішком прыхоплены ў лагерным садзе яблык ці сырая бульбіна.

Неўзабаве лагер стаў яшчэ больш актыўна папаўняцца вязнямі з усходу, а немцаў з ліку вязняў пачалі забіраць на "гарматнае мяса". Так зняволеныя даведаліся пра вынікі бітвы пад Масквой, а потым і Сталінградскай бітвы. Усіх іх, хто яшчэ трымаўся на нагах, за выключэннем яўрэяў, раптам вывезлі ў "Бухенвальд".

— Гэтае другое пекла я запомніў па букавых краявідах навокал, яшчэ больш, чым у "Асвенціме", жорсткаму рэжыму і катаржнай працы пад амаль бясконцымі бамбёжкамі на аднаўленні бензінавага завода пад Мерзебургам, — расказвае С.І.Кайко. — Англійскія бамбардзіроўшчыкі не выбіралі цэлі: аднойчы адразу 180 зняволеных "накрылі". Упэўнены быў, што тое ж чакае і мяне. Але пасля васьмі месяцаў я трапіў у сваё трэцяе пекла — "Дору". Гэта было месца, дзе ў скальных тунелях і штрэках гітлераўцы размясцілі звышсакрэтны завод па выпуску суперзброі масавага знішчэння. Паўгода дзяўблі мы кіркамі 125-метровую скалу. Штодня з 6 раніцы да 12 ночы. Потым, хоць дождж, хоць снег, — маршам у драўляныя баракі Нордхаўзена, каб праз чатыры гадзіны зноў адмерваць тыя ж 3 кіламетры да месца катаргі. Замест 300 грамаў хлеба ўжо давалі 800 грамаў бульбы на суткі. Людзі сыпаліся што снапы. Як я ўратаваўся? Калі ўсе адпачывалі, прасіўся працаваць ля кухні. А там здаралася апынуцца ля скрыні з бульбянымі лупінамі...

Для іншага чалавека хапіла б і адной прыступкі таго пекла, што спазнаў гэты чалавек. А ён вось нейкім цудам выжыў. Хаця цуд мог і не адбыцца...

— Было гэта напрадвесні, — зноў успамінае С.І.Кайко. — Нядзеля, выхадны. У дараваныя гадзіны адпачынку мы любаваліся цішынёй, удыхалі пахі лесу, што даляталі да баракаў. А ранкам баракі абстралялі англійскія "ястрабкі". У абед нам далі адразу па 2 літры вадкіх канцэнтратаў. Потым выстраілі ў калону і... прапанавалі на выбар: маршыраваць пешшу ці ехаць у таварняку. Зняволеныя з ліку еўрапейцаў адгаварвалі ісці, бо аб чымсьці прачулі. Я вырашыў ехаць. Пазней высветлілася, што калона з 2 тысяч лагернікаў загінула. Сярод нас страты таксама былі, бо нас вазілі ў зачыненых вагонах, не даючы ні есці, ні піць, шасцёра сутак. На рампу высадзілася жывой толькі трэцяя частка з нас. А потым яшчэ 2 кіламетры ішлі да г. Бергера. Там на пяты дзень знаходжання ў лагеры пад крыкі "ура!" сустракалі англійскую танкавую калону. Але і гэта не быў канец пакутам. Увесь лагер спрабаваў атруціць, згодна з атрыманым заданнем, замаскіраваны эсэсавец. Шмат людзей скасілі прадукты, якія мы знайшлі на пакінутым немцамі складзе. Астатнія зняволеныя былі праз два тыдні вывезены англічанамі ў размяшчэнне савецкіх войск, дзе нас "пасадзілі" на добрую ялавічыну і бульбу. Так што яшчэ праз два тыдні большасць з ацалелых гатова была пайсці папаўненнем у армію.

Сцяпана Іванавіча ў армію не ўзялі — сэрца знясілілася. На месцы роднай вёскі застаў адны галавешкі. Давялося шукаць прытулку ў іншых мясцінах. Так трапіў у Клецкі раён, дзе абзавёўся сям'ёю і доўга працаваў у калгасе, вядома ж, пры жывёле. Зусім нядаўна пераехаў да адзінага сына на Дзяржыншчыну, пасля таго як пахаваў жонку. І так распарадзіўся лёс, што жыве ў адноўленай вёсцы Садкаўшчына, якая ў вайну была спалена фашыстамі разам з яе жыхарамі...

Міхаіл ІОВЕНКА.

■ Резонанс

ГОРЯЧИЙ СУП, МЯСНАЯ ПИЩА И К ПРАЗДНИКУ — ПИРОГ

12 апреля 1994 года в "Мінскай праўдзе" появилась статья редактора отдела писем и морально-бытовых проблем Наталии Тумар "Один. Одна. Одни, или Старушечьи слезы". Речь в ней шла о детях, которые не досматривали как следует своих состарившихся родителей. Недавно в ответ на эту публикацию в редакцию пришло письмо. Помещаем его полностью, сохраняя стиль и орфографию оригинала:

"Взяться за перо и бумагу меня заставила статья в вашей газете /№ 39/ Н.Тумар. Прочитал я в ней о себе и о своих родителях и не мало удивился, как некая Н.Тумар способна врать, как говорят, не моргнув глазом. Ну чтож, коль она поленилась проверить факты и написать правду, пришлось мне это сделать за нее. Прихватив с собой газету, иду в райсобес, чтобы все-таки выяснить кто меня "сароміў і папярэджваў". Воложинский С.И. — зав. отделом социального обеспечения ничего не знал об этой статье и впервые прочитал ее в моем присутствии, отметив сразу, что факты, изложенные относительно нашей семьи ему не известны. Полякову Т.Н. в последний раз я видел, когда она работала в ПМК-73, а со второй женщиной, которая пожелала остаться неизвестной , мы и вовсе не встречались никогда, как и с другими работниками собеса.

Так кто, уважаемая Н.Тумар, меня "сароміў і папярэджваў"? Не Вы ли, которая даже не соизволила встретиться со мной. А чтоб, не дай Бог, ни кто не догадался об этом дала мне до лаконичности краткое имя — Цагойко-сын; которая даже не соизволила проверить информацию, а поспешила быстрее перевернуть все с ног на голову. Или может быть Ваш интелект не способен воспринимать слова простой старушки, инвалида 1 группы по зрению? Может это не так? Тогда от чего, уважаемая Н.Тумар, слова моей мамы о том, что я дважды в неделю приношу продукты, Вы назвали "наіўнай, прастадушнай хлуснёй"?

Утрите слезы, спрячте свою сентиментальность подальше и не поленитесь прибавить к тем продуктам, что я приношу из магазина и горячий суп, и мясную пищу, и к празднику пирог. И еще не забудте сюда и починку холодильника и отопительной системы, ремонт жилья, заготовку дров ... Одним словом — все, о чем попросят родители.

И не прикрывайтесь А.Михайловым — начальником фонда соц. помощи. Никогда этот фонд не заботился о картофеле для моих родителей, о ремонте жилья. Из года в год я снабжаю родителей картофелем и овощами из своего собственного урожая.

Как видите Н.Тумар, нам было с Вами о чем поговорить. И искренне жаль, что Вы не поинтересовались у все тойже Т.Поляковой, какой свежести приносили хлеб старикам их бравые работники. И где были они — "социальные трудяги" и Вы — "острословы", когда мама получала пенсии 4 рубля в месяц, и я исписал не одну бумажку не в одну инстанцию с просьбой помочь и разобраться. Но был один ответ в советско- бюрократическом стиле — не хватает рабочего стажа. А откуда ему быть, если мама с молодости не видит.

Так что, уважаемая Н.Тумар, Ваши слезы сослужили Вам плохую работу. Хочется верить, что только из-за них Вы не увидели, /а может и не захотели увидеть/, что делается дальше Вашего носа. Ведь куда более проще и легче расплакаться, напустить дыму в глаза, разжалобить.

Хочу верить, что будут расставлены все точки над і, чтобы впредь от пера таких вот журналистов не страдало доброе имя честных и порядочных людей.

В.С.Цагойко."

От автора статьи. Не привыкать мне к оскорблению моей профессиональной и человеческой гордости. /Именно так, уважаемый Владимир Семенович, я расцениваю Ваши выражения типа "способна врать, не моргнув глазом", "поленилась проверить факты" и т.д./. Удостаивали меня герои "острых" материалов и более "красочных" эпитетов. Поверьте, обидно не столько за себя, сколько за представителей Стародорожского райсобеса, которых Вы так иронично называете "социальными трудягами". Не раз доводилось наблюдать за работой той же заведующей отделением социальной помощи на дому Т.Поляковой, ее заместителя Е. Жуковец. Нелегкое у них дело : чаще всего приходится общаться с обездоленными, обиженными людьми. А еще — решать сложные вопросы, которые нередко четко не регламентируются законом. Но все же /в этом убедилась!/ они стремятся помочь каждому человеку. Делают все, чтобы не остался он один на один со своей бедой.

Не могу согласиться и с обвинениями насчет "поленилась". Совсем не случайно и не по моей небрежности Ваша история попала на страницы газеты. В райсобесе мне показали документы, привели факты. Вот выписка из протокола №6 от 11 декабря 1990 г.заседания районной комиссии содействия Фонду милосердия и здоровья . Рассматривался вопрос об оказании престарелым, инвалидам первой группы социальной помощи на дому. Среди прочих названы и Ваши, Владимир Семенович, родители. Читаю: "... выявлено, что у вышеперечисленных граждан в данной местности проживают дети. Но так как дети не могут осуществлять ежедневный уход за инвалидом первой группы, комиссия Фонда милосердия ходатайствует перед отделением социальной помощи о закреплении за ними социального работника".

В течение трех лет — с 1990 по 1993 годы Ваших, уважаемый Владимир Семенович , родителей обслуживал на дому социальный работник. Я уточнила в райсобесе: может быть, на учет ставили всех престарелых, инвалидов, кто об этом просил? И получила четкий ответ: только тех, за кем дети не осуществляли необходимый уход.

С 1.06.93 г. Ваши родители были сняты с учета в отделении социальной помощи на дому. В связи с тем /повторюсь, ибо про это уже шла речь в вышеназванной статье/, что Министерство социального обеспечения республики и облисполком приняли одно решение. В соответствии с ним с престарелых мужа и жены /если в данном населенном пункте есть родные, по закону обязанные их досматривать/ за социальное обслуживание берется плата в размере 7,5 процента пенсии. С каждого. Сразу после этого Ваш отец, обеспокоенный, пришел к депутату горсовета /своей соседке/ Е.Тарахович и попросил: уточните, почему нас сняли с учета, помогите.

К слову, работники райсобеса и сегодня все-таки не забывают Ваших родителей. В ноябре прошлого года им выделили бесплатно 4 килограмма гуманитарного риса. В мае этого — гречку, также бесплатно.

Есть и еще один документ: акт обследования материально-бытового положения Цагойко Семена Ивановича и Татьяны Петровны от 1.10.93 г. В нем черным по белому написано : "заключение проверяющего — просили взять на надомное обслуживание".

Таковы факты. Ну а кроме всего прочего, не могу я не верить собственным глазам и ушам. Когда впервые /перед написанием статьи/ вместе с представителями райсобеса попала в дом Ваших родителей, бросилась в глаза их неухоженность: одежда на них была не очень опрятная, в комнате стоял тяжелый запах. Ваш отец не раз подчеркнул: сын Владимир помогает мало. На вопрос: "А кто приносит продукты?" ответил, что чаще всего соседи. Ваша мама отмалчивалась. И только узнав, что я — из газеты, обронила ту фразу, на которую Вы ссылаетесь в своем письме. Семен Иванович тут же возразил: да нет, слабо помогает. А Ваша мама сказала, словно с ним соглашаясь: "Даст Бог, как-нибудь доживем. Мало осталось".

И только один упрек в свой адрес я принимаю и приношу Вам в связи с этим свои извинения: с Вами действительно никто из представителей райсобеса не разговаривал, никто Вас не предупреждал . Ошибка произошла из-за неправильной информации, полученной мной в райсобесе. Несостоявшийся с Вами разговор можно расценивать как упущение в работе отделения социальной помощи на дому. А может быть, его работники просто посчитали бесполезным убеждать сына выполнять свой самый святой долг на земле?

Думаю, хватит комментариев. Пора предоставить слово тем, кто так или иначе причастен к этой истории.

С. Воложинский. заведующий райсобесом: "Я действительно не был "в курсе", поскольку данными вопросами вплотную занимается отделение социальной помощи на дому. Но когда после появления статьи В.С.Цагойко пришел ко мне , он сказал: "Я действительно раньше ходил к родителям редко, потом стал чаще".

Т.Полякова:"Мне не раз доводилось бывать в доме стариков Цагойко. И могу со всей ответственностью утверждать: не смотрел сын как следует своих родителей".

А.Туркина, социальный работник /она больше года обслуживала на дому супругов Цагойко/: "Их сына Владимира за это время я видела только раз: когда дед был при смерти. Другого сына и дочь встречала. Про них, кстати, старики все время что-то говорили, а про Владимира —нет".

Т.Кухмар, бухгалтер отделения социальной помощи на дому /ее подпись стоит на акте обследования материально-бытового положения мужа и жены Цагойко от 1.10.93 г./: "Оба они просили, чтобы их взяли на социальное обслуживание. Правда, бабуля говорила меньше. В комнатах было грязно, чувствовалось, что не убиралось тут месяцами".

Е.Тарахович: "Сын Володя последнее время ходит к родителям. Его жену не видела ни разу. Дочь Люба приезжает, набирает целую сумку белья, везет стирать в свой Борисов. Расскажу про два случая. Осенью привезли старикам брикет. Смотрю, Семен Иванович, еле передвигаясь, вышел с тележкой, стал ее нагружать. Я послала ему на помощь сына. Еще один наш сосед подошел. Затем позвонила сыну стариков. Пришел внук, потом, на следующий день, сам Владимир.

У нас в городе пенсионерам выделили земельные участки под картофель.Зашла об этом речь у нас с Владимиром Семеновичем. Он и говорит:" Я за отца заявление написал. Он об участке не знает". Меня это тогда поразило".

Теперь слово — **В.С.Цагойко и его жене Марии Васильевне.**

В.С.: "Кто со мной разговаривал, предупреждал меня? Взяли бы да и объяснили законы. Мы родителям привозим капусту, картошку. А кто брикет им переносил — работники райсобеса? Они черствый хлеб носили. У отца провалы бывают в памяти: не знает, куда идет, не помнит, что было".

М.В.: "Помогаем чем можем. Сварю суп — Володя садится на велосипед, везет, картошку — тоже. На Пасху ходили к ним — испекла пирог, 4 яйца крашеных взяли. А сколько я у них белья перестирала, полы мыла, обои клеили. Когда отопление прорвало — никого не просили ни о чем. Денег у них не берем, даже не знаем, какая у них пенсия. У отца и вправду что-то с памятью. Говорит-говорит, а мать нам: "Да не слушайте вы его".

Вместо послесловия. Когда я в предпоследний раз вместе с работниками райсобеса заглянула в семью Цагойко, Семен Иванович сидел во дворе — грелся на солнышке. Завязался разговор.

— Как здоровье?— поинтересовались мы.

— Болею. Старики детям не нужны.

— Сын ходит?

— Раза два в неделю. Молоко приносит, хлеб.

— А мясо?

— Оно сейчас дорогое.

— Суп вам варят?

— Когда принесут...

— Кто белье стирает?

— Дочка. Если бы она тут жила, хорошо было б. Жена вот лежит, не встает.

— Кто за ней ухаживает?

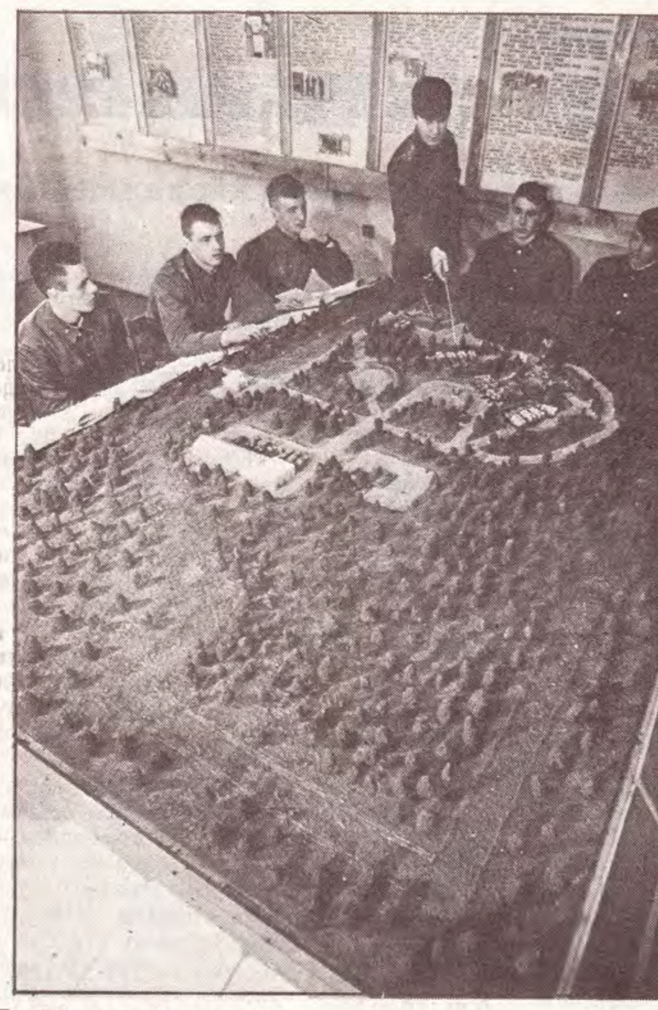
Дедуля не ответил. Не расслышал? Не понял?

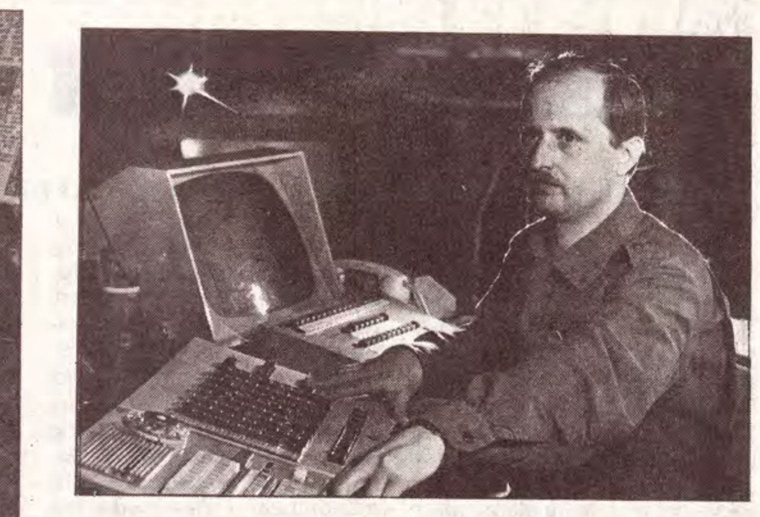
Так уж получилось, что на следующий день после встречи с Владимиром Семеновичем я снова побывала у его родителей.

В. С.Цагойко был уже там. Его мать попросила подойти к ней и сказала: "Переживаю: сына моего обесславили на всю область". В комнатах было убрано, в холодильнике — набор продуктов. Слава Богу, подумалось мне, если бабуля и дедуля Цагойко будут всегда иметь горячий суп, мясную пищу и к празднику — пирог. Наверное, долго ждать в таком случае, Владимир Семенович, слов благодарности и признательности Вам не придется.

А у меня перед глазами до сих пор — грустный взгляд Семена Ивановича. Тяжелая все-таки вещь — старость.

Наталия Тумар.
г.Старые Дороги.

■ Жыццё арміі

АХОЎВАЮЧЫ ПАВЕТРАНЫЯ РУБЯЖЫ

Дні і ночы воіны ППА — на варце. Неба над Радзімай павінна ахоўвацца пільна і пастаянна. Гэтую бясспрэчную ісціну выдатна засвоіў адзін з перадавых спецыялістаў падпалкоўнік Юрый Хаванскі (на здымку). Ён — намеснік аператыўнага дзяжурнага разведвальна-інфармацыйнага цэнтра каманднага пункта. Афіцэр добрасумленна выконвае службовыя абавязкі.

Да пары яму планшэтыст старшы сяржант Сяргей Шняк і малодшы сяржант Аляксандр Ермаковіч (на здымку). Яны да тонкасцей асвоілі сваю спецыяльнасць, умела і дакладна выконваюць каманды, пры гэтым значна перакрываючы нарматывы.

Воіны ППА не толькі ахоўваюць неба, але і ваенны гарадок, іншыя аб"екты. І перш чым заступіць у каравул, кожнаму салдату неабходна цярпліва вывучыць на макеце мясцовасць, маршруты руху вартавога, парадак дзеяння пры нападзенні на пост ці ў выпадку пажару, трэба ведаць, на што звяртаць асаблівую ўвагу пры ахове і абароне складаў, сховішчаў.

Навучыць усім гэтым тонкасцям — справа начальніка штаба зенітна-ракетнага дывізіёна капітана Ігара Пухава. Ён выдатна ведае статут гарнізоннай і каравульнай службы і свае веды ўмела перадае падначаленым (на здымку).

Тэкст і фота Анатоля БАСАВА.

■ Гумарэска

ВЯРБЛЮДЗІ

Адкрытае пісьмо Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В.Ф.Кебічу

Шаноўны Вячаслаў Францавіч! Ад сябе і ўсяго экіпажа «Ікаруса» Хрыстом-Богам прашу: хутчэй рублёвую зону стварыце! Не ў папяровай прасторы, а ў жыццёвай. Бо выбрыкі легкадумнага «зайчыка» ўжо нас у вярблюдаў ператварылі, а хутка і ўслед за дыназаўрамі адправіць могуць.

Ну, за ўсіх гаварыць не буду. Я да апошняга часу, нягледзячы на празмерны клопат пра мяне з боку шматлікіх палітычных партый, усё ж неяк жыла. Не багата, але спакойна: на хлеб, цукар і нават масла хапала. Пакуль суседка Феня неяк не сказала:

— А чаго гэта ты ў выхадныя сідзьма сядзіш? Іншыя мільёны лапатай грабуць. Купі нешта дома за тысячу, прадай у Расіі за пяцьсот тысяч. Абмяняй на «зайчыкі» — і грошыкі ў кішэні.

Паспрабавала я. І, ведаеце, спадабалася! Нехта на будоўлі пару месяцаў гарбаціцца, а я заработак яго за адну паездку абаб"ю. На першым часе нават прасіла Бога — няхай бы як мага даўжэй гэты «навары́сты» беспарадак у нас цягнуўся!

Але ж праўду кажуць, што і мёд, калі яго празмерна есці, горкім стане. Надакучваць пачала мне камерцыя. Ноччу, бывае, падсунецца муж, прашэпча: «Дарагая...». А ў мяне адразу ў галаве: што дарагое? У рублях ці доларах? Сядзеш у аўтобус — гвалт. Адны патрабуюць ехаць туды, другія — сюды. Якраз як у грамадстве нашым. Ноччу, прабачце, ледзь ці не ў туалеце начаваць даводзіцца. Плаці рэкеціру і бюракрату. Заглядвай у вочы кожнаму пакупніку. Глытай слёзы, калі чуеш: «Ну і дажыліся, браткі-беларусы!». Усміхайся мытнікам.

А ў апошні раз, хаця мы з Феняй і да вушэй раты расцягвалі, яны нас усё роўна тармазнулі. З сервелатам, тварагом. Маўляў, забароненыя прадукты правозіць — і хоць ты кол на галаве чашы. А такіх, як мы — амаль увесь аўтобус. Не кінеш жа тавар.

Хапанулі мы торбы — ды міма мытні. Цераз граніцу па балоце. Спякотна. Камары. Гразь. А тут яшчэ адну жанчыну, мабыць ад перагрэву, на паэзію пацягнула. Месіць торф ды крэкча:

— А хто там ідзе, а хто там ідзе,

Нібы вярблюды па бруднай вадзе?

— Беларусы...

— А што нясуць яны ў торбах на плячах?

— Каўбасу, беднасць сваю...

А мы, сапраўды, ну копія вярблюдаў тых! Быццам новыя жывыя стварэнні, мутанты нарадзіліся — вярблюдзі: сумка з каўбасамі на спіне — адзін горб, з тварагом — другі. І як таму гарбатаму, вельмі моцна плюнуць хочацца. На ўсё гэта. Выходзіць, дзеля таго, каб добра жыць, — пакутую. Быццам, сама той сервелат не з"ела б, а нейкаму чорту лысаму цягну. Клянуся, што больш у Расію — ні кроку. Але ведаю: праз тыдзень зноў папруся. Бо паездкі нейкім наркотыкам сталі: разумееш, што нядобра гэта, а спыніцца ўжо не можаш.

Вярнуліся назад. Хто долары прывёз, а я яшчэ дзве пары ботаў хапанула. Хаця іх у мяне столькі, што невялікі эскадрон абуць можна. Але няхай будуць, тая ж валюта, лічы. І катэгарычна заявіла Фені:

— Усё. Я — «завязала». Больш не паеду. Заматалася так, што «Дзікую Ружу» з «Проста Марыяй» блытаць пачала. Хопіць!

А яна гэтак спакойненька:

— Ты ведаеш, колькі цяпер за расійскі рубель даюць? Ажно 12 «зайчыкаў»! Жывыя грошы! Вось калі адзіная рублёвая зона стане — супакоімся, адпачнём.

І мы тут жа пабеглі тавар набіраць, білеты на аўтобус купляць. Вось я і гавару, Вячаслаў Францавіч: дзвюма рукамі за вас галасаваць буду, увесь экіпаж «Ікаруса», у якім 45 месц, загітую! Толькі хутчэй рублёвую зону стварыце! А то так і не вылезем мы з таго балота, застанёмся верблюдзямі.

З павагай

Марфа Пупковіч.

Копію пісьма зняў і падрыхтаваў да друку Уладзімір БЫЧЭНЯ.

Мінская хроніка

Узначаліў мэр

Мінгарвыканком утварыў гарадскі камітэт па правядзенню Года аховы прыроды ў Еўропе. Яго ўзначаліў мэр горада Аляксандр Герасіменка. Камітэт распрацуе план мерапрыемстваў на 1995 год.

Улік вядзе прыбор

Спецыялістамі Дзяржкампрома Беларусі распрацавана праграма ўкаранення ў масавую вытворчасць прыбораў па ўліку выдаткавання газа, электраэнергіі, цяпла, халоднай і гарачай вады. Як паведаміла газета "Вечерний Минск", у Мінскім вытворчым аб'яднанні вылічальнай тэхнікі пачаты выраб ультрагукавых выдаткамераў вады і цеплалічыльнікаў. Завод імя Вавілава асвоіў вытворчасць бытавых газавых лічыльнікаў.

Фірменны гандаль

Арэндны магазін калгаса імя Карла Маркса Валожынскага раёна, што па вуліцы Калініна, 5, заваяваў папулярнасць у мінчан. Тут можна купіць мяса і мясныя прадукты, каўбасныя вырабы калгаснага міні-завода, аснашчанага абсталяваннем вядомай фірмы "Зейдэльман". Кіраўніцтва калгаса адкрыла і другі магазін у сталічным мікрараёне "Уручча".

На курорты Латвіі

Прадстаўніцтва дырэкцыі курортаў Латвіі адкрылася ў Мінску. Яно будзе садзейнічаць выезду грамадзян на курорты гэтай краіны.

Пад новай шыльдай

14-я сесія Мінскага гарадскога Савета ў апошні дзень работы разам з іншымі пытаннямі вырашыла перайменаваць УУС Мінгарвыканкома ў Галоўнае ўпраўленне ўнутраных спраў. Раённыя аддзелы таксама зменяць шыльду. Яны будуць называцца раённымі ўпраўленнямі ўнутраных спраў.

Госці з Малдовы

У зале Белдзяржфілармоніі адбыўся канцэрт народнага фальклорнага калектыву Малдовы "Албацянка" і ансамбля народнага танца "Спікушар". Госці з Малдовы прысвяцілі свае гастролі 50-годдзю вызвалення Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў.

Падрыхтаваў Павел Журба.

■ На ниве здоровья

МИЛОСТЬЮ БОЖЬЕЙ ХОЗЯИН

По гороскопу Василий Васильевич Мордвинов — Стрелец. "Знак огненный, мутабельный, южный, положительный. По отношению к человеку — холерический, красивый, плодовитый и честный.

Характер отважный, деятельный, благородный. Доброе сердце. Надежный, правдолюбивый, душевный, неутомимый. Симпатичный, открытый, неспокойный, интуитивный, популярный. Ему присущи значительная устойчивость, возбуждение, миролюбие, большая плодовитость.

Сильная воля, стремление к свободе и независимости. Склонность к высшему развитию; много фантазии и стремление к невозможному..."

/Из книги Яна Кефера "Практическая астрология, или Искусство предвидения и противостояния судьбе"/.

Так говорят звезды. По земным же меркам Василий Васильевич гораздо многограннее и интереснее. Потому что он — не модель, не схема, а живой человек с устоявшимися привычками, солидной должностью, обожаемыми / и не очень/ обязанностями, кругом единомышленников и оппонентов, интимным миром семьи и любимых увлечений. Первое впечатление — все у этого строгого и собранного человека идет без сучка и задоринки, да и сам он вроде доволен своим положением. Еще бы! Возглавлять ухоженную и престижную здравницу такого уважаемого ведомства, как МВД Республики Беларусь, быть известным и почитаемым не только в пределах своего региона, но и за "бугром", — весьма заманчивая штука. Чванливый карьерист простому смертному руки, наверное, не подал бы. А этот — прост как правда, умеет выслушать и рассказать, порадоваться нечаянному телефонному звонку и принять к сведению дельный совет, с увлечением поделиться с собеседником новостями и поразить неожиданными соображениями.

А ведь начиналась его карьера далеко не безоблачно. На нелегкую, полную неизвестности и непредсказуемых хлопот стезю начальника санатория "Белая Русь" нынешний подполковник милиции В.Мордвинов шагнул в январе 1987 года, когда на месте белокаменных корпусов, ухоженных газонов, клумб и бетонированных дорожек громоздились строительные леса, открытыми ранами зияли траншеи для прокладки коммуникаций, лежали штабеля досок, горы кирпича и "безразмерных" блоков. Не знаю, как для кого, а для меня такой поступок представляется как подвиг энтузиаста. За спиной — медицинский институт, семнадцать лет практики, стабильная и уважаемая в Островецком районе должность главврача санэпидстанции, роскошный дом, растущая семья, стареющие родители, верные друзья, устоявшийся ритм жизни. А здесь — никого и ничего, кроме "широкого поля деятельности" да призрачной перспективы. Но, наверное, тем и привлекательны истинные романтики, что испытывают себя не на готовеньком и легком, а без покровительства и опеки бросаются в неведомое, чертовски трудное, но заманчивое и интересное.

Это сейчас подполковник Мордвинов может позволить себе роскошь появиться на работе в восемь утра, хотя, если честно, мог бы и позже. Просто привычка берет верх. А тогда, семь лет назад, когда вместе с заместителем начальника отдела капитального строительства МВД А.Чванкиным / теперь он уже начальник УКС/ месяцами ютились в каких-то невообразимых неотапливаемых трущобах, вскакивать приходилось и в шесть, и раньше. И не только для того, чтобы подбросить дровишек в околевшую за ночь буржуйку, вскипятить чайку, но и для того, чтобы сконцентрироваться, заранее все "отрепетировать" перед началом рабочего дня, поднять и распределить по участкам строителей, поставить задачи водителям и сантехникам, электрикам и снабженцам.

Трудовые будни, общие заботы по-настоящему сдружили этих двоих беспокойных людей, помогли познать и оценить друг друга. На мой вопрос Чванкину, как бы он коротко, но емко охарактеризовал начальника "Белой Руси", Аркадий Аркадьевич без колебаний ответил:

— Настоящий мужчина! Ну а если полнее, — он никогда, никому и ничего не посулит заранее, если не совсем уверен, что сможет сдержать слово. Зато уж если пообещал, — все на алтарь положит, чтобы не стать должником. При строительстве он мне иногда все карты "перетасовывал" по-своему. Водогрязелечебница, например, планировалась в виде своеобразного пропускника, где пациенты в ожидании процедур должны были выстаивать очереди, принимая затем ванны и грязи с минимальными удобствами. Съездил Мордвинов куда-то в командировку, посмотрел, как можно улучшить планировку, и давай меня "фаловать" на переделку. Десятки метров старых перегородок сломали, зато теперь даже малейшего намека на очередь в коридоре не обнаружишь. Перед каждой кабиной — комфортная комната, где можно и переодеться, и отдохнуть после процедур. Игра стоила свеч.

Теперь, глядя на ажурные лестничные марши с бронзовыми декоративными решетками и блестящими шарами, на искусно выполненные цветочницы и карнизы, на удобные шахматные столики с фигурами ручной работы, на мягкие гарнитуры и другую оптимальную во всех отношениях "начинку" жилых комнат, кое-кто может подумать, что все так изначально и было. А ведь потребовались неимоверные усилия, чтобы найти в исправительно-трудовых учреждениях и подходящих мастеров, и нужные материалы, а затем все это "водрузить" на свои места.

Первым рабочим столом В.Мордвинова были грубо сколоченные козлы, за которыми три общих тетради он исписал одними фамилиями. Параллельно со строительством нужно было вести поиск кандидатов на должности будущих врачей и медсестер, кухонных рабочих и санитарок, официанток и вахтеров, сантехников и бухгалтеров. Из того фолианта в штаты санатория "с миру по нитке" было отобрано 167 человек. Почти столько же работает и сегодня. Естественно, не обходится и без накладок. Василий Васильевич не терпит людей, нечистоплотных в прямом и переносном смысле, расставаясь с ними без малейшего сожаления. Рассказывают, что работницу столовой не так давно он уволил за нарушения технологии приготовления пищи, хотя поварские обязанности она знала наверняка. Для совместной работы на ниве здоровья нужны только честные, знающие и любящие свое дело истинные единомышленники. Руководитель здравницы с уважением назвал фамилии своих заместителей по медицинской части О.Бендасова и по хозяйственной — П.Полубятко, шеф-повара Я.Казакевич, врачей Д.Головко, В.Гирсу, И.Криницкого, Е.Шибаеву, главного бухгалтера Т.Девятовскую, главную медицинскую сестру Т.Валюк, сестру-хозяйку А.Мисюк и многих других. Он не только знает по имени-отчеству всех своих подчиненных, но и умеет вникнуть в их личные проблемы, откликнуться чутким эхом, если постигла вдруг кого-то беда.

Идут годы, растет авторитет здравницы. Со дня приема под своды санатория первых посетителей (в мае 1988 года) много воды утекло. Построены все запланированные на установленный срок основные и вспомогательные объекты, есть свое подсобное хозяйство, снабжающее отдыхающих свежей зеленью и овощами, введено в эксплуатацию овощехранилище, многие сотрудники живут в благоустроенных квартирах. Санаторий работает как тщательно отлаженный механизм, где даже самый маленький винтик несет колоссальную функциональную нагрузку и так же незаменим, как и крупная шестерня. И все же проблем и забот у его руководителя ничуть не убавляется.

Неуемной натуре Василия Васильевича Мордвинова, наверное, никогда не будет покоя. Рядом с "аборигеном", то бишь старым зданием санатория, уже воздвигнут обаятельный теремок, предназначение которого еще предстоит определить.

Полным ходом идут отделочные работы в здании второй очереди санатория. Этот спальный корпус на шестьдесят одноместных номеров /из них шесть люксов/ планируется ввести в августе.

А вообще Василий Васильевич, как и всякий земной житель, — человек увлекающийся и разносторонний. Среди суматошных будней ухитряется находить время и для интересной книги, и для тихой рыбалки, и для странствий по лесам и лугам с охотничьим ружьишком, любит в осеннюю пору грибы собирать.

Начальник медицинского отдела МВД Республики Беларусь Евгений Эммануилович Лисицкий сказал как-то:"Мордвинов — не только великолепный человек, отличный организатор, чуткий врач и умный, талантливый администратор. Он — Милостью Божьей Хозяин".

Вот и не верь после этого звездам...

Міхаіл ЗНАК
журналист.

Тапельцы ў кніжным моры

Штосьці падобнае адбываецца з выданнем твораў беларускіх пісьменнікаў у сённяшнім рынычным бязладдзі

У ПАМЯШКАННЕ мар"інагорскай кнігарні зайшоў чалавек. Як пазней высветлілася, гэта быў загадчык раённага цэнтра занятасці насельніцтва. Прадаўшчыцы да яго з мальбою:

— Даражэнькі, уладкуй дзе-небудзь. Сумленне не дазваляе тут працаваць, ды і атрымліваем капейкі.

Іх словы кранулі мяне. Прадставіўся. Усё набалелае і пагадзілася выказаць старшы прадавец Любоў Пятроўна Ігнаценка.

— Хочаце — верце, хочаце — не. Учора заходзіць у магазін маці з дачкою-падлеткам.

— Якую табе кніжку купіць? — спытала жанчына.

— Што-небудзь пра забойствы, — папрасіла дзяўчынка.

Ад іхняга дыялога мяне ў жах кінула, прызналася прадавец.

А потым, крыху счакаўшы, Любоў Пятроўна дадала: «Штосьці з людзьмі нядобрае сталася. Кнігі, у якіх прапагандуюцца забойствы, жахі, секс, ідуць нарасхват. Ніякай агітацыі не трэба. Толькі паспявай выстаўляць на паліцы. Што яны даюць для душы? Чаму вучаць? Ніяк зразумець не магу. Чаму не спыняць паток такой бруднай літаратуры? Яна адмоўна адаб'ецца на выхаванні маладога пакалення. Ды і ўжо адбіваецца. Падлеткі, як мухі на мёд, ліпнуць да злачынных кампаній.

Нярэдка заходзіць пакупнік, просіць падабраць кнігу для падарунка. Разводжу рукамі, бо тое, што нам паступае, прапанаваць сароме юся".

Нешта падобнае і я перажыў некалькі месяцаў назад. У адной шаноўнай арганізацыі мне, як актыўнаму грамадскаму актывісту, падарылі кнігу, знешне прыгожа аформленую. Вярнуўшыся дамоў, пачаў знаёміцца з падарункам. На малюнках такая пахабшчына, ад якой гадка на душы становіцца. Далёка-далёка схаваў гэтую кнігу, каб, барані Божа, дочкі не ўбачылі, хаця яны ў мяне ўжо не малыя — у школе настаўніцамі працуюць. Ды не па аднаму году.

Але вернемся ў Мар"іну Горку.

— Любоў Пятроўна, што б вы хацелі бачыць на прылаўках свайго магазіна?

— Шмат жадаючых набыць кнігу Вячаслава Алешкі «Спатканне з лесам». Але просьбу іх задаволіць не магу, бо выданне даўно разышлося. Кніга ўбачыла свет восем гадоў таму назад. Чаму б не перавыдаць... Дарэчы, вельмі вялікі попыт на літаратуру аб нашай незалежнай рэспубліцы, яе гарадах, прыродзе, дзеячах мастацтва. За дзень раскупілі б спеўнікі лірычных песень, каб яны паявіліся. Адсутнічаюць у продажы контурныя карты, альбомы для школьнікаў. Апошнія прадалі тры гады таму назад.

— І ўсё ж, як я зразумеў, план выконваеце.

— Выконваем. Але ж прадаём нізкапробную кніжную прадукцыю.

І сапраўды, з самых розных шчылін абрынулася на нас лавіна такой сумніцельнай літаратуры. Уявіце сабе, што толькі летась Міністэрства інфармацыі Беларусі выдала больш за 580 ліцэнзій на права займацца выдавецкай дзейнасцю. Адсутнічае кантроль за работай такіх выдаўцоў. Адсюль менавіта і пачынаецца навадненне кніжнага рынку літаратурай, якая нічога каштоўнага не дае ні розуму, ні сэрцу. Такія кнігі прадаюцца ўсюды: у крамах, кіёсках, падземных пераходах, у электрычках, на прыпынках грамадскага транспарту, у аўдыторыях, дзе праводзяцца масавыя мерапрыемствы. Каго цяпер больш чытаюць? Да сацыёлагаў звяртацца не трэба. Куды ні кінь позірк — нясуць Чэйза, «Эмануэль», Крысці, Умберта Эка, Паркера, Стоўна і інш. Па 10—20 тысяч рублёў, а то і 50 пакупнікі выкладваюць за такую кнігу. У фае абласной бібліятэкі імя А.С.Пушкіна з некаторага часу атабарыўся магазін падпісных выданняў. Вось дзе набываюць самы сапраўдны сэнс словы: «За цаной не пастаім». І, як ужо адзначалася, не стаяць. Расхопліваюць. У той жа бібліятэцы рэдка ўбачыш чалавека, які б чытаў кнігу беларускіх пісьменнікаў. Не бяру пад увагу студэнтаў ВНУ, навучэнцаў тэхнікумаў і вучылішчаў, бо ім, калі не пазнаёмяцца з творам таго ці іншага літаратара, як свайго вуха не бачыць добрай адзнакі ў залікоўцы.

НАПРОШВАЕЦЦА яшчэ адно адступленне. Нядаўна трапіў у рукі артыкул, з якога даведаўся, што выдавецтва «Юнацтва» за 13 гадоў /з дня арганізацыі/ выпусціла каля 1.700 назваў кніг агульным тыражом каля 140 мільёнаў экземпляраў. Больш за сто з іх узнагароджана медалямі і дыпломамі міжнародных кірмашоў і выстаў. Кніжная прадукцыя «Юнацтва» паступала ў 110 краін свету. Статыстыка такая, што хочацца біць у літаўры. Але давайце апусцімся на грэшную зямлю. Якая з кніг гэтага выдавецтва ўскалыхнула, павяла за сабой юных чытачоў нашай рэспублікі? Няма такога, каб дзеці, падлеткі ў бібліятэках у чаргу на кнігу запісваліся. Гэта не мае «адкрыццё». Гэта даводзіцца чуць ад бібліятэкараў з самых розных раёнаў вобласці. Мне могуць запярэчыць: геніі кожны год не нараджаюцца. Прымаю такі выклік. Але ж добра разумею і тое, што кожнаму новаму пакаленню патрэбны свой герой. Таму так і хочацца крыкнуць: «Агу! Беларускія пісьменнікі, дзе вы? Напішыце такую дзіцячую кнігу, якая б стала нашай нацыянальнай гордасцю». Адраджэнню роднага слова не бачнасць патрэбна, а канкрэтныя справы, усеагульная зацікаўленасць. Амаль дзесяць гадоў перабудоўваемся, крычым, лямантуем, нейкіх ворагаў шукаем, а прасунуцца наперад не можам ні на мілю. Гэта ў поўнай меры адносіцца і да рэспубліканскага Таварыства беларускай мовы, пастаяннай Камісіі Вярхоўнага Савета рэспублікі па адукацыі, культуры і захаванню гістарычнай спадчыны, якія ўзначальвае народны пісьменнік Ніл Гілевіч. У раёнах, сельскіх Саветах дзейнасць такіх фарміраванняў, як прынята гаварыць, на нулі. Ды і ў Мінску становішча з беларускай кнігай крытычнае настолькі, што далей няма куды. Ці ж не аб гэтым гаворыць той факт, што адзін з лепшых кніжных магазінаў «Светач» значную частку сваёй плошчы здаў у арэнду. І пад што б вы думалі? Пад саракаградусныя напоі самых розных замежных фірм. Якім, прабачце, трэба быць ідыётам, каб адважыцца на такое — кнігу, гэтую верную і мудрую спадарожніцу нашага жыцця, паставіць поруч з бутэлькамі, у якіх вечнае зло для чалавецтва. Не выключаю, што, прачытаўшы гэтыя радкі, скаржнікі сярдзіта адрэагуюць: «Нам трэба выжыць». Згодны, трэба выжыць. Але ж ці такім шляхам? Бярэш у гэтым магазіне кнігу ў рукі і, нібы ў люстэрку, бачыш сябе ў шкле шыкоўнай замежнай бутэлькі, чуеш, як шалясцяць долары ў руках гандляра, які, можа, ніколі не чытаў ні Коласа, ні Купалы, ні твораў маладых літаратараў Віктара Шніпа ці яго жонкі Людмілы Рублеўскай. Барані мяне Бог ад спалучэння Бахуса з кнігай, ад адлюстравання маёй постаці ў шкле бутэлькі, пастаўленай там, дзе раней знаходзілася беларуская кніга.

НЕ МАГУ не назваць яшчэ адзін адрас, дзе памірае родная літаратура. Гэта гарадскі пасёлак Чырвоная Слабада Салігорскага раёна, які наведаў нядаўна па службовых справах. Паспяшаўся ў кнігарню, каб, як і ў ранейшыя паездкі, вярнуцца з цікавымі навінкамі. Ды высветлілася: яго, як кажуць, з вантробамі праглынуў злыдзень рынак — інакш сённяшнія «купі-прадай» назваць не магу. А як жа кнігі, без якіх, як і без хлеба, нельга пражыць? Ім адвялі месца ў магазіне «Культтавары». Але трагедыя яшчэ не ў гэтым. А ў тым, што сярод кніг, якія там выстаўлены, няма ні адной беларускай. Тыя ж чэйзы, «эмануэлі»... Дажыліся. Услед за паэтам Кастусём Жукам так і хочацца сказаць: «Выракаемся мовы матчынай, выракаемся пакрысе... І такую губляем спадчыну, што жахаемся потым усе...»

Так, ёсць ад чаго жахнуцца. У той жа дзень у Чырвонай Слабадзе праходзіў агляд мастацкай самадзейнасці трох раёнаў — Салігорскага, Клецкага і Старадарожскага. Са сцэны гучалі песні, вершы. Але ні вядучыя, ні выканаўцы не называлі аўтараў твораў. Не пазначаны яны і ў праграмах канцэртаў. Што гэта? Нежаданне прапагандаваць скарбы нацыянальнай літаратуры? Ці рэха старых падыходаў, калі адвучвалі ад роднага слова? Ці проста звычайная лянота запамінаць, хто і што напісаў? Да чаго можа прывесці такая забыўчывасць?

І апошняе пра Чырвоную Слабаду. Там у мясцовай сярэдняй школе ёсць музей «Літаратары Салігоршчыны», дзе шырока прадстаўлена творчасць Максіма Лужаніна, Аляксея Кулакоўскага, Івана Кудраўцава, Уладзіслава Нядзведскага, Хведара Гурыновіча, Аркадзя Чарнышэвіча, Міколы Корзуна і інш. Падказваю арганізатарам гэтага музея тэму: адшукайце чалавека, які завозіў у краму апошнюю кнігу беларускіх аўтараў, і работніка гандлю, які яе прадаў, і таго, хто купіў. Праз дзесяцігоддзі такім экспанатам цаны не будзе, бо трагізм зробленага, разбуранага найлепш пазнаецца з вышыні пражытага. Мы, сённяшнія, усё працягваем цешыць сябе ілюзіяй: «Нічога страшнага не адбылося...» Адбылося, ды такое, што плакаць хочацца, калі аналізуеш лёс беларускай кнігі.

Уладзімір КОБРЫН.

■ Спорт

РЫХТУЕМСЯ ДА МАРАФОНУ

Пяцідзесяцігоддзю вызвалення Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў будзе прысвечаны мінскі марафон, які адбудзецца 3 ліпеня.

Ад стадыёна "Дынама" траса пройдзе па вуліцах горада да плошчы Перамогі, а затым па праспекце Скарыны, вуліцы Леніна, праспекце Машэрава выведзе бегуноў на Мінскую кальцавую дарогу.

Сярод спонсараў, якія падтрымліваюць марафон і ўстанаўліваюць прызы, вядомыя амерыканскія фірмы "Спалдынг" і "Кока-кола".

У РАНГУ ЧЭМПІЁНА

У перадапошнім туры чэмпіянату Рэспублікі Беларусь па футболу дынамаўцы Мінска выступалі ў рангу чэмпіёна. Яны прымалі магілёўскі "Днепр", які разам з віцебскім КІМам прэтэндаваў на бронзавыя ўзнагароды. Чэмпіёны перамаглі з лікам 3:1 і пахіснулі шанцы магіляўчан. А вось КІМ нанёс паражэнне гродзенскаму "Нёману" – 2:0 і апярэджвае "Днепр" на два ачкі.

Вынікі астатніх матчаў: "Шыннік"–"Дынама-93" – 1:0, "Будаўнік"–"Дынама" (Брэст) – 0:1, "Шахцёр"–"Гомсельмаш" – 1:2, "Маладзечна"–"Тарпеда" (Магілёў) – 1:1, "Лакаматыў"–"Тарпеда" (Мінск) – 0:0.

Матчы заключнага тура будуць праведзены 18 чэрвеня.

ЗА ЗВАННЕ «СУПЕРЧЭМПІЁНА»

Два дні ў Мінскім Доме афіцэраў праходзіў турнір па культурызму "Суперчэмпіён". Перамог бронзавы прызёр сусветнага першынства, чэмпіён Еўропы кіяўлянін Сяргей Атрок. Другім і трэцім прызёрамі сталі Аляксандр Вішнеўскі і Тагір Фахрутдзінаў з Расіі. Прадстаўнік нашай рэспублікі Андрэй Крыксін заняў шостае месца.

ГАНАРАРЫ ТЭНІСІСТАК

На многіх міжнародных турнірах выступаюць вядучыя тэнісісткі свету, за што атрымліваюць адпаведныя ганарары.

Найбольшую суму за пяць месяцаў сёлетняга года, а гэта звыш мільёна долараў, атрымала першая ракетка свету Штэфі Граф з Германіі. Ганарар мінчанкі Наталлі Зверавай склаў 513.885 долараў. Гэта трэці паказчык.

«ВЕРАС» НАБІРАЕ АЧКІ

На чэмпіянаце вобласці па футболу праведзены матчы чацвёртага тура. Лідэр першынства каманда "Верас" з калгаса "17 верасня" Нясвіжскага раёна прымала валожынскую "Іслач" і перамагла з лікам 4:1. У "Вераса" стопрацэнтны вынік – восем ачкоў.

На ачко менш набрала каманда "Белыя Росы" з Першай мінскай птушкафабрыкі. У чацвёртым туры птушкаводы нанеслі паражэнне старадарожскай "Арэсе" – 5:2.

Уладальнік Кубка вобласці смалявіцкі "Крышталь" гуляў у Вілейцы супраць "Камунальніка" і дабіўся перамогі з лікам 3:1, набраўшы пасля чатырох матчаў шэсць ачкоў.

У Капылі мясцовы "Меліяратар" прымаў мар"інагорскі "Бетпласт". Гаспадары поля перамаглі з лікам 2:0. У абедзвюх каманд па пяць ачкоў.

Па чатыры ачкі маюць "Маналіт" з пасёлка Фаніпаль Дзяржынскага раёна, які згуляў унічыю са старобінскім "Аўтамабілістам" – 1:1, і каманда "Стара-Барысаў", якая выйграла ў уздзенскага "Нёмана" – 3:2.

Тры ачкі ў актыве "Арэсы", па два – у "Іслачы" і "Аўтамабіліста", адно – у "Камунальніка". Не мае ачкоў "Нёман", які ва ўсіх чатырох матчах пацярпеў паражэнне.

ЗА КУБАК ВОБЛАСЦІ

22 чэрвеня пачынаюцца гульні на Кубак вобласці па футболу. У барацьбу за прыз уключаюцца дванаццаць каманд. Гэта "Аўтамабіліст" (Старобін), "Дарожнік" і "Будаўнік" (абедзве – Крупскі раён), "Бетпласт" і "Свіслач" (абедзве – Пухавіцкі раён), "Беларусь" (Беразіно), "Аўтамабіліст" (Нясвіж), "Сантанас" і "Белыя Росы" (абедзве – Мінскі раён), "Маналіт" (п.Фаніпаль Дзяржынскага раёна), "Крышталь" (Смалявічы) і каманда горада Заслаўе.

Гульні пройдуць па алімпійскай сістэме. Уладальнік кубка стане вядомы 3 жніўня.

(Наш кар.).

КЛАДЫ ВЕЛИКОГО КОЛДУНА

Несметные сокровища великого атамана, возможно, до сих пор таятся на берегах Волги

МНОГО лет я собирал в поездках по Волге и Каме легенды и сказания о Степане Разине. Их скопилось у меня изрядное количество. В этих преданиях история кладов атамана начинается со времен его Персидского похода, предпринятого в 1667—1669 годах. Тогда на стругах со своей ватагой Степан двинулся от Красного Яра к Гурьеву, затем на Дербент — Баку и далее в Персию.

Людская молва опережала струги Степана Разина. Большая часть разговоров сводилась к тому, что Стенька ушел из Персии с великой добычей. Когда же разбойничья карьера Степана Тимофеевича закатилась и его самого выдал царским властям его же родственник Корнило Яковлев, тема кладов получила свое дальнейшее развитие.

В апреле 1671 года Степана и его брата Фрола привезли из Черкасска в Москву. Вожди мятежа были подвергнуты пыткам и казнены на Красной площади.

Степан держался мужественно — судя по всему, он давно подготовился к такому концу и даже ожидал его. Но Фрол Тимофеевич проявил слабость и прямо на плахе выкрикнул: «Государево слово и дело!»

В обмен на жизнь пообещал властям открыть места, где спрятаны клады.

Фрола повезли на Дон, где никаких кладов не нашли. Видимо, в родных местах брат атамана рассчитывал совершить побег из-под стражи с помощью знакомых казаков. Но это ему не удалось. Сопровождавшим его стрельцам он говорил, что запамятовал место клада, что не может найти то положенный над сокровищами большой камень, то — пещеру, то — дерево. Эта игра продолжалась довольно долго, целых пять лет, пока властям не надоело. По царскому приказу Фрола вернули в Москву и обезглавили 28 мая 1676 года на Болотной площади.

По народному поверью, разбогатеть от клада человеку трудно, так как большинство из них заговорены и без заклинаний в руки простому смертному не даются. Клады же Степана Разина — клады особые, ибо народная молва упорно считала и считает Разина великим колдуном.

Согласно народным преданиям, клады мятежного атамана спрятаны в землю на «человеческую голову» или «несколько голов». Чтобы их добыть, кладоискатель должен погубить «заговоренное» число людей, и тогда клад ему достанется без особых затруднений.

В народе до сей поры сохранилось много мест, связанных с памятью атамана Степана Разина, особенно на правом берегу Волги, и туристам экскурсоводы часто показывают «Стенькины бугры». Возле деревни Банновки, между селом Золотым и устьем Большого Еруслана (Саратовская область), обрыв к Волге носит название «Бугра Стеньки Разина».

Теперь уместно задать вопрос: есть ли достоверные сведения о найденных кем-либо кладах Степана Разина?

В «Донской газете» за 1875 год (№ 88) помещена была заметка из семейного архива Карасевых под названием «Старинные отыскиватели кладов». В ней сообщалось о попытке добыть клад Степана Разина. Сохранился и «Донос наказного атамана Кутейникова на бывшего атамана Иловайского, который обвинялся в употреблении казаков на работы по своему имению и для рытья клада под надзором новочеркасского полицмейстера Хрещатицкого».

Из дознания обнаружилось, что, действительно, рытье клада производилось в 1824 году с июня по октябрь. Поводом к тому послужила жалоба двух лиц Иловайскому на одного казака, не дозволявшего рыть клад.

Казака вызвали к атаману. Оказалось, об этом кладе есть предание. Еще до взятия Астрахани на том месте, где потом поднялся сад казака Масленникова, жило 9 партий охотников-разинцев. Добытые ими сокровища они спрятали в тринадцати (?!) погребах, вырытых на глубине 16—17 саженей. Среди них под землей же строена была церковь, в которой висела атаманская булатная сабля с 24 драгоценными камнями, освещавшими церковь и погреба.

Это предание увлекло и самого Иловайского. Он велел рыть в земле коридоры, полагая, что открытые таким образом сокровища были бы весьма хорошею услугою государю-императору.

Рытье клада остановлено было Кутейниковым.

С конца прошлого века кладами Степана Разина интересовался И. Я. Стеллецкий, который сделал интересные записи.

«Одного помещичьего добра схоронил Разин близ своего утеса на 10 млн. рублей. В 1914 году в Царицыне у церкви Троицы провалилась гора на 4 м в глубину. На дне провала оказались гробы и скелеты (видимо, «заговоренные» под несколько человеческих голов клады Разина имеют под собой почву). Обнаружилось, что это провал над тайником Степана Разина, идущий от названной церкви до самой пристани на Волге, куда приплывали «расписные Стеньки Разина челны», груженные драгоценной добычей. Добычу свою зарывал он в том самом тайнике.

О кладе Разина близ его знаменитого утеса тоже широко разнеслась молва. Один офицер в отставке в 1904 году рылся в старинных бумагах своей покойной бабушки и нашел в них замечательный документ — подлинную кладовую запись Степана Разина на спрятанные близ утеса сокровища. Отставник произвел в указанном месте раскопки и действительно открыл целую сеть подземных галерей с мощными дубовыми распорками. Предстояли дальнейшие поиски и раскопки, но точку поставила русско-японская война. Офицер был взят на войну, откуда не вернулся.

В 1910 году объявился новый претендент, на этот раз старый казак, 63 лет, есаул из области Войска Донского Ш-кой. По-видимому, к нему в руки попала кладовая запись убитого в Маньчжурии офицера. Ш-кой явился в Петербург и представил куда следует чрезвычайной убедительности документы. В «сферах» они произвели сенсацию. Весть о кладе облетела в 1910 году девять газет. Следует сказать, что в материалах архива И. Я. Стеллецкого есть и другие записи о попытках раскопать клады Разина.

Существует также курган Стеньки Разина, огромный, в 100 м высоты; в кургане имеются подземные ходы. Известна в Саратовской губернии Стенькина пещера в Стенькином овраге на реке Увековке. В 60-е годы ее осматривал историк В. Крестовский, она выморована татарским кирпичом, найдены монеты и вещи татарского обихода...

Некто Ящеров в 1893 году разыскал клад Степана Разина в Лукояновском уезде Нижегородской губернии в четырех из двенадцати его становищ по реке Алатырь. В 1893 году он добыл кладовую запись, проверенную на месте, и в 1894 году начал хлопоты в Петербурге о разрешении ему кладоискательства. Императорская археологическая экспедиция разрешила ему поиски сперва на два дня, потом на десять дней. Но настала зима, и поиски были отложены до лета. Тем временем через полицию и сельских старост сел Печи и Михайловки были собраны сведения об обширном подземелье на глубине 22 сажень с дубовыми дверями, запертыми железными засовами и замками. Выход из него должен быть в овраг, находящийся за околицей села Печи. Подземелье, видимо, имело вентиляционную трубу. В эту трубу провалилась лошадь во время пахоты — задними ногами. Образовалось отверстие размером с обыкновенное колесо. В отверстие спустились два смельчака. Первый, будучи вытащен, со страху лишился языка и умер в ту же ночь. Другой, местный псаломщик, на той же глубине пробыл несколько минут. По его словам, ему так стало жутко в неизвестном и мрачном подземелье, что он еле смог дать знать, чтобы его вытащили.

Наконец, можно рассказать еще об одном эпизоде. Участник Великой Отечественной войны капитан 1 ранга Г. И. Бессонов поведал, что во время жарких зимних боев в районе Сталинграда после налета бомбардировщиков осыпался берег Волги. Случайно кто-то из бойцов обратил внимание, что вверху обрыва оголилось несколько старинных чугунных пушек, сложенных плотно в ряд.

Дульная часть одной из пушек, сильно проржавевшей, скололась, и из нее по откосу высыпались золотые браслеты, серьги, жемчуг, перстни, серебряные и золотые предметы, которые, конечно, быстро разошлись по рукам. Прошел слух, что это клад «волжских разбойников», а возможно, самого Степана Разина. Кое-кто попытался извлечь пушки из мерзлого грунта, но это оказалось трудным делом. К тому же участок простреливался противником. А скоро после очередной бомбежки берег осыпался, обильно пошел снег. Бои шли тяжелые. Началось наступление на группировку Паулюса, и о кладе быстро забыли...

Важная историческая деталь: достоверно известно, что часть добытых драгоценностей атаман прятал в старые «порченые» пушки, забивал стволы кляпом, закапывал на берегу Волги, ставил памятный знак или ориентир, а само место и описание его заносилось в «грамотку» или «кладовую запись», чтобы при необходимости место можно было быстро найти.

Понять, почему Разин вынужден был закапывать ценности в землю, несложно. В руках у разинцев зачастую оказывались значительные богатства, но воспользоваться ими они не могли, поскольку постоянно находились в боях и походах. Они надеялись сохранить золото в земле до лучших времен. Увы, для большинства из них лучшие времена не наступили.

Лев ВЯТКИН.

ПОМОЖЕМ РАССЛЕДОВАНИЮ

12 июня 1994 года в 16 часов 10 минут на 14-м км дороги Слобода—Радошковичи в населенном пункте Околица Минского района водитель мотоцикла, личность которого не установлена, совершил наезд на несовершеннолетнего Шеменя П.О. и причинил последнему тяжелую травму.

После случившегося к месту происшествия подъезжали попутные водители. Мотоциклист и свидетели, не дождавшись прибытия работников ГАИ, с места происшествия уехали.

ГАИ УВД Миноблисполкома просит водителя мотоцикла и других свидетелей и очевидцев данного дорожно-транспортного происшествия сообщить о себе по адресу: г.Минск, пл.Свободы,4 или позвонить по телефону: 27-21-45.

ХАТНІ ЭКРАН!

15 чэрвеня, серада

Беларускае тэлебачанне

17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. "Вялікая Айчынная".
18.50. "Бярэзінскі запаведнік". Дак.тэлесерыял. 4-я серыя.
19.00. Трыбуна кандыдата ў прэзідэнты.
19.45. Рэпартаж з выстаўкі тэлекамунікацый.
20.00. Трыбуна кандыдата ў прэзідэнты.
20.45. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Сенсацыя". Маст.фільм.
22.35. Пяць хвілін на жарты.
22.40. "Крок". "Карамболь". Н.П.Машэрава.
23.10. Кантакт.
23.15. НІКа.
23.30. Дзесяць хвілін плюс стагоддзе.
23.40. Міжнародны турнір па сучаснаму пяціборству.
24.00. Надвор'е.
0.10. Пад купалам Сусвету.

Канал "Астанкіна"

17.25. Яшчэ раз аб прыватызацыі.
17.35. Загадка СБ.
17.45, 20.35. Надвор'е.
17.50. Тэхнадром.
18.00. Гадзіна пік.
18.25. "Дзікая ружа". Тэлесерыял.
18.50. Э.Радзінскі расказвае.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Маналог.
20.55. "Д'яблы". Маст.фільм.
23.40. Арт-кур'ер. На конкурсе імя П.І.Чайкоўскага.

Канал "Расія"

16.05. Новая лінія.
16.50. Здорава жывеш.
17.05. Руская віза.
17.35. Свята кожны дзень.
17.45. Панове-таварышы.
18.00. Экспацэнтр прадстаўляе.
18.10. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыял.
20.25. Газетныя гісторыі.
21.25. Хакей. Кубак Стэнлі. 1-ы перыяд.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Экран крымінальных паведамленняў.
23.05. Хакей. Кубак Стэнлі. 2-гі і 3-ці перыяды.

16 чэрвеня, чацвер

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. "Пакацігарошак".
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Надвор'е.
8.35. Планета людзей. Частка 2-я.
8.50. Пад купалам Сусвету.
9.00. "Сенсацыя".
10.00. "Крок". "Карамболь". Н.П.Машэрава.
10.30. Дзесяць хвілін плюс стагоддзе.
12.30. Сучаснасць і будучыня беларускай культуры.
13.30. Навіны.
14.40. Тэлефестываль юных талентаў. Фінал.
16.00. Абласныя навіны (Гродна).
16.15. Дзелавая размова.
16.50. Навіны.
17.00. Мультфільмы.
17.25. Навіны Бі-бі-сі.
18.00. Зачытайце маё пісьмо...
18.05. "Вялікая Айчынная".
18.55. "Радок чароўны..."
19.00. Трыбуна кандыдата ў прэзідэнты.
19.45. Актуальнае інтэрв'ю.
20.00. Трыбуна кандыдата ў прэзідэнты.
20.45. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. "Сенсацыя". Маст.фільм.
22.35. Пяць хвілін на жарты.
22.40. Кантакт.
22.45. НІКа.
23.00. Надвор'е.
23.10. Пад купалам Сусвету.

Канал "Астанкіна"

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.10. Навіны.
8.20. Паглядзі, паслухай...
8.40. "Дзікая ружа".
9.05. У свеце жывёл.
9.45. "Туман з Лондана".
9.50. "Пяшчотнасць да равучага звера". 2-я серыя.
11.20, 0.10. Прэс-экспрэс.
11.30. "Джыўс і Вустэр". Тэлесерыял.
14.25. Дзелавы веснік.
14.40. Прадпрымальнік.
15.05. "Навошта патрэбна канкурэнцыя?"
15.10. "Прыгоды Тома Соера". Мультфільм.
15.40. Мультытролія.
16.00. ...Да 16 і старэйшым.
16.40. Планета. "Рускія адыходзяць". Перадача 2-я.
17.25. "Яго вялікасць футбол". Д/ф.
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
18.25. "Дзікая ружа". Тэлесерыял.
18.50. "Гітлер—Сталін. Тайная вайна". Д/ф.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Вагон 03.
20.55. Лато "Мільён".
21.25. "Нявеста занадта харошая". Маст.фільм (Францыя).
23.20. Максіма.
23.50. Я вам спяю.

Канал "Расія"

6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.20. Весткі.
8.00. Навіны Эй-бі-сі.
8.25. Чароўны куфэрачак.
8.35. Паехалі.
8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Мульці-пульці.
15.30. Студыя "Рост".
16.00. Там-там навіны.
16.15. "Гледзячы з Ніжняга".
17.00. М-трэст.
17.15. Будні.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. У свеце аўта- і матаспорту.

Калектыў работнікаў Вярхоўнага суда Рэспублікі Беларусь выказвае глыбокае спачуванне намесніку галоўнага рэдактара часопіса "Судовы веснік" Але Андрэеўне Іовенка з выпадку напаткаўшага яе вялікага гора — смерці БАЦЬКІ.

8-й канал

15 июня, среда

18.00 Многосерийный фильм для детей "Карусель".
18.20 Журфак БГУ представляет...
18.30 Выборы: "Без комментария...".
19.00 Полицейский сериал "Хилл Стрит Блюз": "Вспоминая счастливое прошлое".
19.50 СОЛТЭК. Новости.
20.00 Мультсериал "Вольтрон".
20.30 Телесериал "Морена Клара". 28 серия.
21.20 Диалог. Интервью с кандидатом в президенты Республики Беларусь.
21.45 Фантастика. Художественный фильм "Скрытый враг - 1".

16 июня, четверг

18.00 Многосерийный фильм для детей "Карусель".
18.30 Выборы: "Без комментария...".
19.00 Телесериал "Лабиринт правосудия": "Признание".
20.00 Мультсериал "Вольтрон".
20.30 Телесериал "Морена Клара". 29 серия.
21.20 Диалог. Интервью с кандидатом в президенты Республики Беларусь.
21.50. Фантастика. Художественный фильм "Скрытый враг - 2".

Наш адрас:

220013, гор.Мінск, вул.Б. Хмяльніцкага,10-А,паверх 9, рэдакцыя газеты "Мінская праўда".

ТЭЛЕФОНЫ:
прыёмнай рэдакцыі —68-29-76,
намесніка галоўнага рэдактара —68-25-81,
адказнага сакратара —68-26-48,
сакратарыята —68-26-48,
аддзелаў: Саветаў —68-26-38,
адукацыі і культуры —68-25-76,
сацыяльна-эканамічнага —68-25-43,
грамадска-палітычнага —68-25-42,
інфармацыйна-аналітычнага —68-28-33,
пісьмаў і маральна-бытавых праблем — 68-25-83,
ілюстрацыі —68-25-03,68-26-48,
камерцыйнага — 68-25-86,
бухгалтэрыі —68-26-65.
Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў:
у Барысаве —(8-277)5-15-61,Вілейцы —(8-271)5-57-86,Нясвіжы—(8-270)5-41-88,
Салігорску — (8-210) 2-49-60.

ЗАСНАВАЛЬНІК – Мінскі абласны Савет народных дэпутатаў, 220625, г.Мінск, вул. Энгельса, 4.

"Мінская праўда"— орган Мінскага абласнога Савета народных дэпутатаў.

Галоўны рэдактар М.А.ШЛОМА.

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Адказнасць за падбор і дакладнасць апублікаваных фактаў і іншых звестак нясуць іх аўтары.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10. Нумар падпісаны ў 22.00.

Набрана і звярстана на настольна-выдавецкім комплексе "Мінскай праўды". Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку". 220013, г.Мінск, пр. Ф.Скарыны, 79.

Тыраж 17775. Індэкс 63923. Зак.№63.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12